

# EKYS

# DENEME-10

## AYRINTILI ÇÖZÜMLER

Doğru cevap, gerekçe, seçenek analizi, kritik tuzak ve kaynak dayanağı

|                         |                                                         |
|-------------------------|---------------------------------------------------------|
| Soru sayısı             | 80                                                      |
| Resmî simülasyon süresi | 150 dakika                                              |
| Hızlandırılmış uygulama | 120 dakika                                              |
| Değerlendirme           | Yalnız doğru cevap sayısı; yanlışlar doğruları götürmez |

### ÖZGÜN HAZIRLIK DENEMESİ - RESMÎ SINAV DEĞİLDİR

2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarının soru mantığı incelenmiş; hiçbir resmî soru kopyalanmamıştır.

## Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli

1-24. sorular

### 1. Soru - Doğru Cevap: D

Konu: Bütüncül gelişim ve dengeli öğrenme tasarımı | Zorluk: Kolay | Bilişsel düzey: Anlama | Önerilen süre: 58 sn

#### Soru Kökü

Bir okulda dönem sonu sergisi hazırlanırken öğrenciler yalnızca akademik ürün ortaya koymamış; ekip içinde görev paylaşmış, başarısız denemelerinden sonra çalışma planlarını yenilemiş, serginin çevreye etkisini değerlendirmiş ve ürünlerinin estetik niteliğini geliştirmiştir.

Bu uygulama Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nin hangi yönünü en doğrudan yansıtmaktadır?

**Çözüm:** Bütüncül eğitim; bilişsel başarıyı tek başına yeterli görmez, öğrencinin sosyal-duygusal, ahlaki, fiziksel ve estetik gelişimini birbirini destekleyen boyutlar olarak ele alır. Senaryodaki iş birliği, öz düzenleme, çevresel sorumluluk ve estetik ürün bu bütünlüğü gösterir.

**Kritik Tuzak:** “Sergi” sözcüğü yalnızca ürün odaklı değerlendirmeyi çağrıştırmakla; belirleyici olan öğrencinin birden fazla gelişim alanının birlikte desteklenmesidir.

| Seçenek | İfade                                                                                                    | Analiz                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|---------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| A       | Akademik içeriklerin olabildiğince hızlı tamamlanmasını                                                  | Doğru değildir. Hız, bütüncül gelişimin ölçütü değildir ve senaryodaki çok boyutlu gelişimi açıklamaz.                                                                                                                                                                                              |
| B       | Bütün öğrencilerin aynı ürünü aynı yöntemle hazırlamasını                                                | Doğru değildir. Model, tek biçimliliği değil öğrenci farklılıklarını ve etkin katılımı önemser.                                                                                                                                                                                                     |
| C       | Derslerin birbirinden bağımsız ve yalnız alan bilgisiyle yürütülmesini                                   | Doğru değildir. Senaryo farklı gelişim boyutlarını ve disiplinler arası bağlantıları birlikte ele almaktadır.                                                                                                                                                                                       |
| D       | Öğrencinin zihinsel, sosyal-duygusal, ahlaki ve estetik yönlerini birlikte geliştiren bütüncül yaklaşımı | Doğru seçenektir. Bütüncül eğitim; bilişsel başarıyı tek başına yeterli görmez, öğrencinin sosyal-duygusal, ahlaki, fiziksel ve estetik gelişimini birbirini destekleyen boyutlar olarak ele alır. Senaryodaki iş birliği, öz düzenleme, çevresel sorumluluk ve estetik ürün bu bütünlüğü gösterir. |
| E       | Değerlendirmenin yalnızca sergi sonunda yapılmasını                                                      | Doğru değildir. Süreç içinde plan yenileme ve denemelerden öğrenme, sürekli izleme ve geri bildirimle işaret eder.                                                                                                                                                                                  |

**Kaynak yaklaşımı:** 2026 MEB-EKYS kitapçığında görülen Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli terminolojisi, öğrenme-öğretme yaşantıları ve öğrenme kanıtlarına dayalı senaryo yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru kökü, bağlam, veri ve seçenekler özgündür.

## 2. Soru - Doğru Cevap: C

Konu: Yetkin ve erdemli insan hedefi | Zorluk: Orta | Bilişsel düzey: Değerlendirme | Önerilen süre: 86 sn

### Soru Kökü

Bir öğretmen öğrencilerinden, mahalledeki erişilebilirlik sorunlarını gözlemlemelerini, verileri incelemelerini ve çözüm önerisi geliştirmelerini ister. Öğrenciler önerilerini yalnız uygulanabilirlik açısından değil; adalet, sorumluluk ve insan onuruna saygı bakımından da gerekçelendirir.

Bu etkinliğin modeldeki nihai öğrenci profiline en güçlü katkısı aşağıdakilerden hangisidir?

**Çözüm:** Yetkinlik, bilginin gerçek yaşam sorunlarında kullanılmasını; erdemlilik ise karar ve eylemlerin değerlerle yönlendirilmesini içerir. Etkinlikte veri kullanımı ile adalet, sorumluluk ve insan onuru birlikte işe koşulmaktadır.

**Kritik Tuzak:** “Yetkinlik” yalnız teknik beceri olarak düşünülebilir; modelde yetkinlik, erdem ve toplumsal sorumlulukla bütünleşir.

| Seçenek | İfade                                                                                                      | Analiz                                                                                                                                                                                                                                              |
|---------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| A       | Öğrencileri yalnızca sınavda yüksek puan almaya hazırlama                                                  | Doğru değildir. Etkinlik puan odaklı değil gerçek yaşam, değer ve eylem odaklıdır.                                                                                                                                                                  |
| B       | Bilgiyi günlük yaşamdan ve toplumsal bağlamdan ayırma                                                      | Doğru değildir. Tam tersine bilgi yerel bir sorun üzerinde kullanılmaktadır.                                                                                                                                                                        |
| C       | Bilgisini toplumsal yarar ve değerlerle birleştirerek eyleme dönüştüren yetkin ve erdemli insan yetiştirme | Doğru seçenektir. Yetkinlik, bilginin gerçek yaşam sorunlarında kullanılmasını; erdemlilik ise karar ve eylemlerin değerlerle yönlendirilmesini içerir. Etkinlikte veri kullanımı ile adalet, sorumluluk ve insan onuru birlikte işe koşulmaktadır. |
| D       | Her soruna öğretmenin önceden belirlediği tek cevabı verme                                                 | Doğru değildir. Öğrenciler seçenek üretmekte ve gerekçe geliştirmektedir.                                                                                                                                                                           |
| E       | Değerleri davranıştan bağımsız soyut tanımlar hâlinde öğretme                                              | Doğru değildir. Değerler çözüm geliştirme ve karar verme sürecinde eyleme dönüşmektedir.                                                                                                                                                            |

**Kaynak yaklaşımı:** 2026 MEB-EKYS kitapçığında görülen Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli terminolojisi, öğrenme-öğretme yaşantıları ve öğrenme kanıtlarına dayalı senaryo yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru kökü, bağlam, veri ve seçenekler özgündür.

### 3. Soru - Doğru Cevap: D

Konu: Beceri örgüsü: bilgi-beceri-eğilim-değer bütünlüğü | Zorluk: Orta | Bilişsel düzey: Analiz | Önerilen süre: 90 sn

#### Soru Kökü

Bir fen etkinliğinde öğrenci; su döngüsüne ilişkin bilgisini kullanmakta, ölçüm verilerini karşılaştırmakta, sonuç alamadığında denemeyi sürdürmekte ve suyu israf etmeyecek bir çözüm önermektedir.

Bu örnekteki unsurlar sırasıyla hangi yapının birlikte işlemlerini göstermektedir?

**Çözüm:** Su döngüsüne ilişkin içerik bilgiye; verileri karşılaştırma beceriye; denemeyi sürdürme sebat eğilimine; suyu israf etmeme ise tasarruf değerine karşılık gelir. Bu unsurların aynı performansta bütünleşmesi beceri örgüsünü gösterir.

**Kritik Tuzak:** Ögelerden yalnız birine odaklanmak yerine verilen dört ipucunun aynı performansta nasıl bütünleştiği görülmelidir.

| Seçenek | İfade                                                       | Analiz                                                                                                                                                                                                                                                    |
|---------|-------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| A       | Yalnızca içerik çerçevesinin                                | Doğru değildir. İçerik çerçevesi konu ve kavramları düzenler; eğilim ve değeri tek başına açıklamaz.                                                                                                                                                      |
| B       | Sadece sosyal-duygusal öğrenme becerilerinin                | Doğru değildir. Sebat sosyal-duygusal yön taşısa da bilgi, karşılaştırma becerisi ve tasarruf değeri de vardır.                                                                                                                                           |
| C       | Yalnız ölçme aracının teknik özelliklerinin                 | Doğru değildir. Senaryoda ölçme aracından değil öğrenme performansının bileşenlerinden söz edilmektedir.                                                                                                                                                  |
| D       | Bilgi, beceri, eğilim ve değer oluşturduğu beceri örgüsünün | Doğru seçenektir. Su döngüsüne ilişkin içerik bilgiye; verileri karşılaştırma beceriye; denemeyi sürdürme sebat eğilimine; suyu israf etmeme ise tasarruf değerine karşılık gelir. Bu unsurların aynı performansta bütünleşmesi beceri örgüsünü gösterir. |
| E       | Programın yalnız okul temelli planlama bölümünün            | Doğru değildir. Okul temelli planlama yerel uygulama düzenlemeleriyle ilgilidir; burada bireysel performans bileşenleri verilmektedir.                                                                                                                    |

**Kaynak yaklaşımı:** 2026 MEB-EKYS kitapçığında görülen Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli terminolojisi, öğrenme-öğretme yaşantıları ve öğrenme kanıtlarına dayalı senaryo yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru kökü, bağlam, veri ve seçenekler özgündür.

## 4. Soru - Doğru Cevap: E

Konu: Eğilimlerin beceri kullanımını destekleme işlevi | Zorluk: Kolay | Bilişsel düzey: Anlama | Önerilen süre: 58 sn

### Soru Kökü

İki öğrenci aynı veri çözümleme yöntemini bilmektedir. Birinci öğrenci ilk hatada çalışmayı bırakırken ikinci öğrenci hatanın nedenini araştırıp yeni bir yöntem dener ve çalışmasını tamamlar.

Bu farklılığı model açısından en iyi açıklayan unsur aşağıdakilerden hangisidir?

**Çözüm:** Eğilimler, öğrencinin sahip olduğu beceriyi ne zaman ve ne ölçüde kullanacağını etkileyen içsel yönelimlerdir. İkinci öğrencinin merak ve sebat göstermesi, aynı beceriyi daha etkili ve sürdürülebilir kullanmasını sağlamıştır.

**Kritik Tuzak:** Beceriye sahip olmak ile beceriyi istekle, dikkatle ve sebatla kullanmak aynı şey değildir.

| Seçenek | İfade                                                                           | Analiz                                                                                                                                                                                                                                              |
|---------|---------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| A       | İki öğrencinin aynı bilgiyi hiç öğrenmemiş olması                               | Doğru değildir. Her ikisinin de aynı yöntemi bildiği açıkça belirtilmiştir.                                                                                                                                                                         |
| B       | İçerik çerçevesinin öğrenciler için farklı yazılması                            | Doğru değildir. Fark bireysel tutum ve sürdürme davranışındadır; içerik farkı verilmemiştir.                                                                                                                                                        |
| C       | Değerlendirme ölçütünün yalnız ürün miktarı olması                              | Doğru değildir. Soruda değerlendirme ölçütü değil, beceriyi sürdürme davranışı karşılaştırılmaktadır.                                                                                                                                               |
| D       | Okul temelli planlamanın kaldırılması                                           | Doğru değildir. Okul temelli planlama bu bireysel performans farkını açıklamaz.                                                                                                                                                                     |
| E       | Becerinin kullanılmasını harekete geçiren ve sürdüren eğilimlerin farklı olması | Doğru seçenektir. Eğilimler, öğrencinin sahip olduğu beceriyi ne zaman ve ne ölçüde kullanacağını etkileyen içsel yönelimlerdir. İkinci öğrencinin merak ve sebat göstermesi, aynı beceriyi daha etkili ve sürdürülebilir kullanmasını sağlamıştır. |

**Kaynak yaklaşımı:** 2026 MEB-EKYS kitapçığında görülen Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli terminolojisi, öğrenme-öğretme yaşantıları ve öğrenme kanıtlarına dayalı senaryo yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru kökü, bağlam, veri ve seçenekler özgündür.

## 5. Soru - Doğru Cevap: D

Konu: Kavramsal beceriler: ilişkilendirme | Zorluk: Orta | Bilişsel düzey: Uygulama | Önerilen süre: 78 sn

### Soru Kökü

Öğrenciler, bir bölgedeki yağış miktarı, bitki örtüsü ve yerleşme yoğunluğuna ilişkin üç ayrı veri setini inceler. Ardından değişkenler arasındaki bağlantıları gösteren bir şema oluşturup “yağışın tek başına yerleşmeyi açıklamaya yetmediği” sonucuna ulaşır.

Bu süreçte ağırlıklı olarak kullanılan kavramsal beceri aşağıdakilerden hangisidir?

**Çözüm:** İlişkilendirme, farklı veri ve kavramlar arasındaki bağlantıları belirlemeyi ve bu bağlantılardan anlamlı bir yapı kurmayı içerir. Öğrenciler üç değişken arasındaki karşılıklı ilişkileri şemalaştırmıştır.

**Kritik Tuzak:** Şema kullanılması sınıflandırmayı çağırabilir; ancak amaç gruplama değil değişkenler arasındaki bağlantıları açıklamaktır.

| Seçenek | İfade          | Analiz                                                                                                                                                                                                                         |
|---------|----------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| A       | Ezberleme      | Doğru değildir. Veriler arasındaki bağlantı kurulmakta; yalnızca bilgi hatırlanmamaktadır.                                                                                                                                     |
| B       | Kopyalama      | Doğru değildir. Öğrenciler hazır bir şemayı aktarmak yerine kendi bağlantılarını kurmaktadır.                                                                                                                                  |
| C       | Sıralama       | Doğru değildir. Değişkenleri yalnız bir dizine koymak yerine aralarındaki ilişkiyi açıklamaktadırlar.                                                                                                                          |
| D       | İlişkilendirme | Doğru seçenektir. İlişkilendirme, farklı veri ve kavramlar arasındaki bağlantıları belirlemeyi ve bu bağlantılardan anlamlı bir yapı kurmayı içerir. Öğrenciler üç değişken arasındaki karşılıklı ilişkileri şemalaştırmıştır. |
| E       | Tanımlama      | Doğru değildir. Kavramların sözlük anlamı verilmemekte, değişkenler arası bağ kurulmaktadır.                                                                                                                                   |

**Kaynak yaklaşımı:** 2026 MEB-EKYS kitapçığında görülen Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli terminolojisi, öğrenme-öğretme yaşantıları ve öğrenme kanıtlarına dayalı senaryo yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru kökü, bağlam, veri ve seçenekler özgündür.

## 6. Soru - Doğru Cevap: C

Konu: Üst düzey düşünme: bilimsel sorgulama | Zorluk: Zor | Bilişsel düzey: Analiz | Önerilen süre: 111 sn

### Soru Kökü

Bir öğrenci “gürültü arttıkça okuma hızı düşer” iddiasını sınamak için önce değişkenleri tanımlar, ölçüm planı kurar, farklı sınıflardan veri toplar, alternatif açıklamaları dikkate alır ve ulaştığı sonucu verilerin sınırlarıyla birlikte sunar.

Bu çalışma hangi düşünme yaklaşımının göstergesidir?

**Çözüm:** Bilimsel sorgulama; test edilebilir soru oluşturma, değişkenleri belirleme, veri toplama, alternatif açıklamaları değerlendirme ve kanıta dayalı sınırlı sonuç üretme aşamalarını içerir.

**Kritik Tuzak:** Veri toplamak tek başına bilimsel sorgulama değildir; değişken, alternatif açıklama ve kanıt sınırı birlikte aranmalıdır.

| Seçenek | İfade                                 | Analiz                                                                                                                                                                                                      |
|---------|---------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| A       | Yalnız yaratıcı yazmanın              | Doğru değildir. Özgün ifade bulunabilir; ancak temel süreç deneysel kanıt ve değişken kontrolüdür.                                                                                                          |
| B       | Ezbere dayalı öğrenmenin              | Doğru değildir. Öğrenci hazır bilgiyi aktarmamakta, veri üretip sınamaktadır.                                                                                                                               |
| C       | Kanıta dayalı bilimsel sorgulamanın   | Doğru seçenektir. Bilimsel sorgulama; test edilebilir soru oluşturma, değişkenleri belirleme, veri toplama, alternatif açıklamaları değerlendirme ve kanıta dayalı sınırlı sonuç üretme aşamalarını içerir. |
| D       | Tek bir otorite görüşünü doğrulamanın | Doğru değildir. Alternatif açıklamalar değerlendirilmiş ve sonuç kanıtla sınırlandırılmıştır.                                                                                                               |
| E       | Gerekçesiz karar vermenin             | Doğru değildir. Karar ölçüm planı ve veriler üzerinden gerekçelendirilmiştir.                                                                                                                               |

**Kaynak yaklaşımı:** 2026 MEB-EKYS kitapçığında görülen Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli terminolojisi, öğrenme-öğretme yaşantıları ve öğrenme kanıtlarına dayalı senaryo yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru kökü, bağlam, veri ve seçenekler özgündür.

## 7. Soru - Doğru Cevap: E

Konu: Bilgi okuryazarlığı: kaynak doğrulama ve etik kullanım | Zorluk: Orta | Bilişsel düzey: Uygulama | Önerilen süre: 86 sn

### Soru Kökü

Bir öğrenci raporunda çevrim içi bir grafiği kullanmadan önce grafiğin ilk yayımlandığı kuruma ulaşmış, verinin güncelliğini ve örneklemini kontrol etmiş, başka bir bağımsız kaynakla karşılaştırmış ve grafiğe açık atıf vermiştir.

Bu davranış aşağıdaki okuryazarlıklardan hangisinin en kapsamlı örneğidir?

**Çözüm:** Bilgi okuryazarlığı; bilgiye erişme, kaynağın güvenilirliğini ve bağlamını değerlendirme, farklı kaynaklarla doğrulama ve bilgiyi etik biçimde kullanmayı kapsar. Senaryoda bu basamakların tümü görülmektedir.

**Kritik Tuzak:** Dijital ortamda çalışılması doğrudan dijital okuryazarlık cevabına götürmemelidir; belirleyici olan bilgiye erişme, doğrulama ve etik kullanmadır.

| Seçenek | İfade                          | Analiz                                                                                                                                                                                                                            |
|---------|--------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| A       | Yalnız finansal okuryazarlığın | Doğru değildir. Maliyet, bütçe veya finansal karar söz konusu değildir.                                                                                                                                                           |
| B       | Yalnız sağlık okuryazarlığının | Doğru değildir. İncelenen içeriğin sağlıkla ilgili olduğu belirtilmemiştir; odak kaynak değerlendirmesidir.                                                                                                                       |
| C       | Yalnız sanat okuryazarlığının  | Doğru değildir. Grafiğin estetik yorumu değil bilgi güvenilirliği ve etik kullanım ele alınmıştır.                                                                                                                                |
| D       | Yalnız fiziksel okuryazarlığın | Doğru değildir. Hareket ve beden becerileriyle ilgili bir süreç yoktur.                                                                                                                                                           |
| E       | Bilgi okuryazarlığının         | Doğru seçenektir. Bilgi okuryazarlığı; bilgiye erişme, kaynağın güvenilirliğini ve bağlamını değerlendirme, farklı kaynaklarla doğrulama ve bilgiyi etik biçimde kullanmayı kapsar. Senaryoda bu basamakların tümü görülmektedir. |

**Kaynak yaklaşımı:** 2026 MEB-EKYS kitapçığında görülen Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli terminolojisi, öğrenme-öğretme yaşantıları ve öğrenme kanıtlarına dayalı senaryo yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru kökü, bağlam, veri ve seçenekler özgündür.

## 8. Soru - Doğru Cevap: E

Konu: Görsel okuryazarlık: görsel mesajı çözümüleme | Zorluk: Orta | Bilişsel düzey: Analiz | Önerilen süre: 90 sn

### Soru Kökü

Bir afişte aynı büyüklükteki iki veri, farklı ölçekli simgelerle gösterilmiş ve küçük fark çok büyükmiş gibi sunulmuştur. Öğrenciler simge alanlarını, eksik ölçek bilgisini ve başlığın yönlendirici dilini inceleyerek afişin oluşturduğu izlenimi tartışmıştır.

Öğrencilerin öncelikle geliştirdiği beceri aşağıdakilerden hangisidir?

**Çözüm:** Görsel okuryazarlık, görselin yalnız ne gösterdiğini değil; ölçek, kompozisyon, simge ve başlık gibi unsurlarla nasıl bir anlam ve yönlendirme ürettiğini çözümlemeyi gerektirir.

**Kritik Tuzak:** Grafik veya simge içermesi tek başına veri okuryazarlığı değildir; burada görsel tasarımın mesajı nasıl yönlendirdiği incelenmektedir.

| Seçenek | İfade                                 | Analiz                                                                                                                                                                                              |
|---------|---------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| A       | Metni sesli okuma hızını artırma      | Doğru değildir. Etkinliğin odağı sesli okuma değil görselin anlam üretme biçimidir.                                                                                                                 |
| B       | Simgeleri estetik açıdan kopyalama    | Doğru değildir. Öğrenciler simgeleri yeniden üretmiyor, yönlendirici kullanımını sorguluyor.                                                                                                        |
| C       | Yalnız aritmetik işlem yapma          | Doğru değildir. Sayısal oranlar yardımcı olsa da asıl amaç görsel mesajın eleştirel çözümlemesidir.                                                                                                 |
| D       | Bilgiyi kaynaksız paylaşma            | Doğru değildir. Etkinlik eleştirel sorgulamayı destekler; kaynaksız paylaşım bunun tersidir.                                                                                                        |
| E       | Görsel mesajı çözümüleme ve sorgulama | Doğru seçenektir. Görsel okuryazarlık, görselin yalnız ne gösterdiğini değil; ölçek, kompozisyon, simge ve başlık gibi unsurlarla nasıl bir anlam ve yönlendirme ürettiğini çözümlemeyi gerektirir. |

**Kaynak yaklaşımı:** 2026 MEB-EKYS kitapçığında görülen Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli terminolojisi, öğrenme-öğretme yaşantıları ve öğrenme kanıtlarına dayalı senaryo yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru kökü, bağlam, veri ve seçenekler özgündür.

## 9. Soru - Doğru Cevap: D

Konu: Sosyal Bilimler Alan Becerileri: mekânsal düşünme | Zorluk: Kolay | Bilişsel düzey: Uygulama | Önerilen süre: 54 sn

### Soru Kökü

Öğrenciler okul çevresindeki yaya güvenliğini incelemek için farklı saatlerde trafik yoğunluğunu harita üzerinde işaretlemiş, eğitim ve görüş mesafesi verilerini katmanlar hâlinde karşılaştırmış ve yeni geçit için en uygun yeri gerekçelendirmiştir.

Bu uygulama ağırlıklı olarak hangi sosyal bilimler alan becerisini gerektirir?

**Çözüm:** Mekânsal düşünme; konum, yön, mesafe, dağılış ve mekânsal ilişkileri harita ve katmanlar üzerinden analiz ederek yer seçimi gibi kararlara ulaşmayı içerir.

**Kritik Tuzak:** Harita kullanımı tek başına yeterli ipucu değildir; katmanlar arasında konum, dağılış ve uygun yer ilişkisi kurulması mekânsal düşünmeyi gösterir.

| Seçenek | İfade                                        | Analiz                                                                                                                                                                        |
|---------|----------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| A       | Görsel sanatlarda renk karıştırma becerisini | Doğru değildir. Harita görsel olsa da amaç estetik renk üretimi değil mekânsal ilişki analizidir.                                                                             |
| B       | Yalnız kronolojik sıralama becerisini        | Doğru değildir. Saat verisi kullanılsa da temel işlem olayları tarihsel sıraya koymak değildir.                                                                               |
| C       | Ezber yoluyla kavram tanımlama becerisini    | Doğru değildir. Öğrenciler gerçek veriler üzerinde konumsal analiz ve karar yapmaktadır.                                                                                      |
| D       | Mekânsal düşünme becerisini                  | Doğru seçenektir. Mekânsal düşünme; konum, yön, mesafe, dağılış ve mekânsal ilişkileri harita ve katmanlar üzerinden analiz ederek yer seçimi gibi kararlara ulaşmayı içerir. |
| E       | Sadece sözlü sunum yapma becerisini          | Doğru değildir. Sunum olası bir ürün olabilir; belirleyici süreç mekânsal analizdir.                                                                                          |

**Kaynak yaklaşımı:** 2026 MEB-EKYS kitapçığında görülen Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli terminolojisi, öğrenme-öğretme yaşantıları ve öğrenme kanıtlarına dayalı senaryo yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru kökü, bağlam, veri ve seçenekler özgündür.

## 10. Soru - Doğru Cevap: C

Konu: Sosyal Bilimler Alan Becerileri: sosyal katılım | Zorluk: Orta | Bilişsel düzey: Analiz | Önerilen süre: 78 sn

### Soru Kökü

Bir öğrenci grubu, okul servislerinin bekleme alanında yaşanan sorunu belirledikten sonra farklı paydaşların görüşünü toplamış, çözüm seçeneklerini karşılaştırmış, okul yönetimine gerekçeli bir öneri sunmuş ve uygulamanın sonuçlarını izlemiştir.

Bu süreç hangi alan becerisinin en belirgin örneğidir?

**Çözüm:** Sosyal katılım; toplumsal bir sorunu fark etme, paydaşlarla iletişim kurma, çözüm üretme, demokratik yollarla girişimde bulunma ve sonucu izleme basamaklarını kapsar.

**Kritik Tuzak:** Görüş toplama bir araştırma adıımıdır; sosyal katılımı belirleyen, önerinin demokratik kanallarla eyleme ve izlemeye dönüşmesidir.

| Seçenek | İfade                                     | Analiz                                                                                                                                                                                   |
|---------|-------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| A       | Yalnız tablo çizme becerisinin            | Doğru değildir. Tablo kullanılabilir; ancak sürecin özü paydaşlarla demokratik çözüm girişimidir.                                                                                        |
| B       | Yalnız bireysel ezber becerisinin         | Doğru değildir. Öğrenciler ortak sorun üzerinde eylem ve izleme yapmaktadır.                                                                                                             |
| C       | Sosyal katılım becerisinin                | Doğru seçenektir. Sosyal katılım; toplumsal bir sorunu fark etme, paydaşlarla iletişim kurma, çözüm üretme, demokratik yollarla girişimde bulunma ve sonucu izleme basamaklarını kapsar. |
| D       | Sadece estetik değerlendirme becerisinin  | Doğru değildir. Sorun işlevsel ve toplumsaldır; estetik ölçüt verilmemiştir.                                                                                                             |
| E       | Yalnız kişisel zaman yönetimi becerisinin | Doğru değildir. Zaman düzenlemesi olsa bile asıl vurgu kamusal soruna katılımcı çözüm üretmektir.                                                                                        |

**Kaynak yaklaşımı:** 2026 MEB-EKYS kitapçığında görülen Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli terminolojisi, öğrenme-öğretme yaşantıları ve öğrenme kanıtlarına dayalı senaryo yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru kökü, bağlam, veri ve seçenekler özgündür.

**11. Soru - Doğru Cevap: E**

Konu: Sosyal-duygusal öğrenme: stres altında öz yönetim | Zorluk: Orta | Bilişsel düzey: Uygulama | Önerilen süre: 82 sn

**Soru Kökü**

Bir öğrenci sunumdan önce yoğun kaygı yaşadığını fark eder. Duygusunu adlandırır, nefes egzersizi yapar, görevi küçük adımlara böler ve sunum sırasında planına geri dönmek için kendine hatırlatıcı kullanır.

Bu davranışların tümü aşağıdaki sosyal-duygusal becerilerden hangisini gösterir?

**Çözüm:** Öğrenci duygusunu tanımakla kalmamış; kaygıyı düzenlemek, dikkatini sürdürmek ve hedefe yönelik davranışı yönetmek için stratejiler kullanmıştır. Bu, öz yönetim ve duygu düzenlemedir.

**Kritik Tuzak:** Duyguyu adlandırmak öz farkındalıktır; fakat nefes, planlama ve hatırlatıcıyla davranışı düzenlemek daha kapsamlı olarak öz yönetimi gösterir.

| Seçenek | İfade                         | Analiz                                                                                                                                                                                                    |
|---------|-------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| A       | Sosyal farkındalık            | Doğru değildir. Sosyal farkındalık başkalarının duygu ve bakış açılarını anlamaya yöneliktir.                                                                                                             |
| B       | Yalnız iletişim becerisi      | Doğru değildir. Sunum iletişim içerse de verilen davranışlar kişinin kendi duygu ve davranışını düzenlemesidir.                                                                                           |
| C       | Yalnız empati                 | Doğru değildir. Başkalarının durumuna duyarlılık değil kendi kaygısını yönetme anlatılmaktadır.                                                                                                           |
| D       | Sadece iş birliği             | Doğru değildir. Görev bireysel öz düzenleme stratejileriyle yürütülmektedir.                                                                                                                              |
| E       | Öz yönetim ve duygu düzenleme | Doğru seçenektir. Öğrenci duygusunu tanımakla kalmamış; kaygıyı düzenlemek, dikkatini sürdürmek ve hedefe yönelik davranışı yönetmek için stratejiler kullanmıştır. Bu, öz yönetim ve duygu düzenlemedir. |

**Kaynak yaklaşımı:** 2026 MEB-EKYS kitapçığında görülen Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli terminolojisi, öğrenme-öğretme yaşantıları ve öğrenme kanıtlarına dayalı senaryo yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru kökü, bağlam, veri ve seçenekler özgündür.

## 12. Soru - Doğru Cevap: A

Konu: Sosyal-duygusal öğrenme: ortak sorun çözme | Zorluk: Kolay | Bilişsel düzey: Analiz | Önerilen süre: 54 sn

### Soru Kökü

İki öğrenci proje görevlerinin dağılımında anlaşmazlık yaşar. Birbirlerinin gerekçesini kesmeden dinler, ortak hedefi yeniden tanımlar, her iki tarafın da kabul edebileceği seçenekler üretir ve görevleri yeniden paylaşır.

Bu süreçte baskın olan sosyal-duygusal beceri aşağıdakilerden hangisidir?

**Çözüm:** Yapıcı çatışma çözme; etkin dinleme, karşılıklı ihtiyaçları anlama, ortak hedefe odaklanma ve uzlaşılabilir seçenek geliştirmeyi içerir. Senaryo bu basamakları açıkça göstermektedir.

**Kritik Tuzak:** Uzlaşma, taraflardan birinin tamamen vazgeçmesi değildir; ortak hedefe uygun, karşılıklı kabul edilebilir çözüm aranır.

| Seçenek | İfade                                         | Analiz                                                                                                                                                                                                   |
|---------|-----------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| A       | İlişki becerileri içinde yapıcı çatışma çözme | Doğru seçenektir. Yapıcı çatışma çözme; etkin dinleme, karşılıklı ihtiyaçları anlama, ortak hedefe odaklanma ve uzlaşılabilir seçenek geliştirmeyi içerir. Senaryo bu basamakları açıkça göstermektedir. |
| B       | Sorundan kaçınma                              | Doğru değildir. Öğrenciler anlaşmazlığı ertelememiş, doğrudan ele almıştır.                                                                                                                              |
| C       | Tek taraflı karar verme                       | Doğru değildir. Her iki tarafın gerekçesi dinlenmiş ve ortak seçenek üretilmiştir.                                                                                                                       |
| D       | Duyguları bastırma                            | Doğru değildir. Amaç duyguyu yok saymak değil iletişim yoluyla sorunu düzenlemektir.                                                                                                                     |
| E       | Rekabeti artırma                              | Doğru değildir. Görev paylaşımı ortak hedef ve karşılıklı kabul üzerinden yenilenmiştir.                                                                                                                 |

**Kaynak yaklaşımı:** 2026 MEB-EKYS kitapçığında görülen Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli terminolojisi, öğrenme-öğretme yaşantıları ve öğrenme kanıtlarına dayalı senaryo yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru kökü, bağlam, veri ve seçenekler özgündür.

### 13. Soru - Doğru Cevap: E

Konu: Erdem-Değer-Eylem: dostluk | Zorluk: Orta | Bilişsel düzey: Anlama | Önerilen süre: 90 sn

#### Soru Kökü

Sınıfa yeni katılan bir öğrencinin teneffüslerde yalnız kaldığını fark eden üç öğrenci, onu oyunlarına davet eder, sınıf kurallarını açıklarken küçümseyici dil kullanmaz ve zamanla kendi arkadaş çevresini kurmasına destek olur.

Bu davranışlar en doğrudan hangi değer in eylem göstergeleridir?

**Çözüm:** Dostluk değeri; güven, bağlılık, paylaşma, kapsama ve zor zamanda destek olma davranışlarıyla görünür hâle gelir. Yeni öğrenciyi yalnız bırakmama ve sosyal çevre kurmasına destek olma bu değeri somutlaştırır.

**Kritik Tuzak:** Yardımseverlik de çağrışabilir; ancak süreklilik gösteren güven, kabul ve arkadaş çevresine dâhil etme dostluk değerini daha doğrudan gösterir.

| Seçenek | İfade       | Analiz                                                                                                                                                                                                                             |
|---------|-------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| A       | Tasarruf    | Doğru değildir. Kaynakları ölçülü kullanmaya ilişkin bir davranış verilmemiştir.                                                                                                                                                   |
| B       | Temizlik    | Doğru değildir. Kişisel veya çevresel temizlik davranışı yoktur.                                                                                                                                                                   |
| C       | Bağımsızlık | Doğru değildir. Öğrencinin kendi kararını vermesinden çok karşılıklı destek ve aidiyet öne çıkmaktadır.                                                                                                                            |
| D       | Bilimsellik | Doğru değildir. Kanıt toplama veya bilimsel yöntem kullanma anlatılmamıştır.                                                                                                                                                       |
| E       | Dostluk     | Doğru seçenektir. Dostluk değeri; güven, bağlılık, paylaşma, kapsama ve zor zamanda destek olma davranışlarıyla görünür hâle gelir. Yeni öğrenciyi yalnız bırakmama ve sosyal çevre kurmasına destek olma bu değeri somutlaştırır. |

**Kaynak yaklaşımı:** 2026 MEB-EKYS kitapçığında görülen Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli terminolojisi, öğrenme-öğretme yaşantıları ve öğrenme kanıtlarına dayalı senaryo yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru kökü, bağlam, veri ve seçenekler özgündür.

## 14. Soru - Doğru Cevap: A

Konu: Erdem-Değer-Eylem: sevgi | Zorluk: Kolay | Bilişsel düzey: Değerlendirme | Önerilen süre: 62 sn

### Soru Kökü

Bir öğrenci okul bahçesindeki yaşlı ağacın kesilmesi tartışılırken yalnız “ağacı seviyorum” demekle yetinmez; ağacın canlılar için önemini araştırır, bakım planı hazırlar ve arkadaşlarını ağaca zarar vermeden kullanabilecekleri alanlar tasarlamaya çağırır.

Bu örnek Erdem-Değer-Eylem çerçevesinin hangi özelliğini gösterir?

**Çözüm:** Çerçeve de değerler yalnız sözel beyan olarak kalmaz; gözlenebilir davranış ve toplumsal/çevresel sonuç üretir. Öğrencinin araştırma, bakım ve koruma girişimi sevgiyi eyleme taşımaktadır.

**Kritik Tuzak:** “Sevgi”yi yalnız olumlu duygu olarak görmek yeterli değildir; modelde değer, tutarlı eylem göstergeleriyle görünür olur.

| Seçenek | İfade                                                                   | Analiz                                                                                                                                                                                                        |
|---------|-------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| A       | Sevgi değerinin duygu düzeyinden sorumlu ve koruyucu eyleme dönüşmesini | Doğru seçenektir. Çerçeve de değerler yalnız sözel beyan olarak kalmaz; gözlenebilir davranış ve toplumsal/çevresel sonuç üretir. Öğrencinin araştırma, bakım ve koruma girişimi sevgiyi eyleme taşımaktadır. |
| B       | Değerlerin yalnız tanım ezberleme yoluyla kazanılmasını                 | Doğru değildir. Öğrenci tanım vermek yerine somut koruma davranışı geliştirmektedir.                                                                                                                          |
| C       | Eylemin değerden tamamen bağımsız olmasını                              | Doğru değildir. Eylem açıkça sevgi ve canlıya saygı gerekçesiyle kurulmuştur.                                                                                                                                 |
| D       | Duygunun davranışa yansımamasını                                        | Doğru değildir. Tam tersine duygu bakım ve koruma planına dönüşmüştür.                                                                                                                                        |
| E       | Değer eğitiminin yalnız okul dışında gerçekleşmesini                    | Doğru değildir. Uygulama okul ortamında ve programla bağlantılıdır.                                                                                                                                           |

**Kaynak yaklaşımı:** 2026 MEB-EKYS kitapçığında görülen Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli terminolojisi, öğrenme-öğretme yaşantıları ve öğrenme kanıtlarına dayalı senaryo yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru kökü, bağlam, veri ve seçenekler özgündür.

## 15. Soru - Doğru Cevap: C

Konu: Öğrenme-öğretme yaşantıları: temel kabuller | Zorluk: Orta | Bilişsel düzey: Anlama | Önerilen süre: 78 sn

### Soru Kökü

Bir zümre planında şu ifadeler yer almıştır:

- Her öğrenci öğrenebilir; ancak öğrenme yolları ve hızları farklı olabilir.
- Öğrencinin mevcut deneyimleri yeni öğrenmenin başlangıç noktasıdır.
- Güvenli ve kapsayıcı ortam, etkin katılımın ön koşuludur.

Bu ifadeler öğrenme-öğretme yaşantılarının hangi bileşeniyle en doğrudan ilişkilidir?

**Çözüm:** Temel kabuller, öğretim tasarımıya yön veren öğrenci, öğrenme ve öğrenme ortamına ilişkin ana ilkeleri belirtir. Verilen üç ifade de uygulamadan önce benimsenen bu yönlendirici ilkelerdir.

**Kritik Tuzak:** Genel ifadeler “amaç” gibi görünebilir; ancak bunlar ulaşılabilecek sonuç değil öğretime yön veren başlangıç kabulleridir.

| Seçenek | İfade                           | Analiz                                                                                                                                                                                                         |
|---------|---------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| A       | Yalnız öğrenme kanıtlarıyla     | Doğru değildir. Öğrenme kanıtları performansın nasıl görünür kılınacağını açıklar; burada öğretim anlayışına ilişkin ilkeler vardır.                                                                           |
| B       | Sadece sonuç değerlendirmesiyle | Doğru değildir. İfadeler dönem sonu puanlaması değil öğretimin başlangıç anlayışındır.                                                                                                                         |
| C       | Temel kabullerle                | Doğru seçenektir. Temel kabuller, öğretim tasarımıya yön veren öğrenci, öğrenme ve öğrenme ortamına ilişkin ana ilkeleri belirtir. Verilen üç ifade de uygulamadan önce benimsenen bu yönlendirici ilkelerdir. |
| D       | Yalnız içerik sıralamasıyla     | Doğru değildir. Konu sırası değil öğrenci ve öğrenmeye ilişkin yaklaşım belirtilmektedir.                                                                                                                      |
| E       | Sadece okul bütçesiyle          | Doğru değildir. Mali planlama bu pedagojik ilkeleri açıklamaz.                                                                                                                                                 |

**Kaynak yaklaşımı:** 2026 MEB-EKYS kitapçığında görülen Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli terminolojisi, öğrenme-öğretme yaşantıları ve öğrenme kanıtlarına dayalı senaryo yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru kökü, bağlam, veri ve seçenekler özgündür.

## 16. Soru - Doğru Cevap: A

Konu: Ön değerlendirme ve öğretimi uyarlama | Zorluk: Orta | Bilişsel düzey: Uygulama | Önerilen süre: 82 sn

### Soru Kökü

Öğretmen ünite öncesinde kısa bir görev uygulamış ve öğrencilerin yarısının “ısı” ile “sıcaklık” kavramlarını birbirine karıştırdığını belirlemiştir. Bunun üzerine ilk etkinliği değiştirerek karşılaştırmalı deney ve kavram karikatürü eklemiştir.

Bu uygulamanın temel amacı aşağıdakilerden hangisidir?

**Çözüm:** Ön değerlendirme, öğrencinin hazırbulunuşluğunu ve kavram yanlışlarını belirlemekle sınırlı değildir; bulguların içerik, yöntem, tempo veya destek kararlarına yansıtılması gerekir. Öğretmen etkinliği buna göre değiştirmiştir.

**Kritik Tuzak:** Ön test uygulamak tek başına yeterli değildir; model açısından belirleyici olan bulgunun öğretim tasarımını değiştirmesidir.

| Seçenek | İfade                                                     | Analiz                                                                                                                                                                                                                                              |
|---------|-----------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| A       | Ön değerlendirme bulgularını öğretim kararına dönüştürmek | Doğru seçenektir. Ön değerlendirme, öğrencinin hazırbulunuşluğunu ve kavram yanlışlarını belirlemekle sınırlı değildir; bulguların içerik, yöntem, tempo veya destek kararlarına yansıtılması gerekir. Öğretmen etkinliği buna göre değiştirmiştir. |
| B       | Öğrencileri ünite başlamadan notla sıralamak              | Doğru değildir. Görev tanılayıcı amaçla kullanılmış, not verme bilgisi yoktur.                                                                                                                                                                      |
| C       | Tüm öğrencilere değişmeden aynı etkinliği uygulamak       | Doğru değildir. Öğretmen belirlenen ihtiyaca göre planı değiştirmiştir.                                                                                                                                                                             |
| D       | Yalnız yıl sonu başarısını raporlamak                     | Doğru değildir. Uygulama ünite başında ve öğretimi düzenlemek amacıyla yapılmıştır.                                                                                                                                                                 |
| E       | Kavram yanlışlarını görmezden gelmek                      | Doğru değildir. Yanılgı doğrudan yeni etkinlik tasarımına temel olmuştur.                                                                                                                                                                           |

**Kaynak yaklaşımı:** 2026 MEB-EKYS kitapçığında görülen Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli terminolojisi, öğrenme-öğretme yaşantıları ve öğrenme kanıtlarına dayalı senaryo yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru kökü, bağlam, veri ve seçenekler özgündür.

## 17. Soru - Doğru Cevap: E

Konu: Köprü kurma: yaşantıdan kavrama geçiş | Zorluk: Orta | Bilişsel düzey: Uygulama | Önerilen süre: 86 sn

### Soru Kökü

Öğretmen “orantı” konusuna başlamadan önce öğrencilerden bir yemek tarifini dört kişiden altı kişiye uyarlamalarını ister. Öğrencilerin günlük yaşam çözümünü görünür kıldıktan sonra bu çözümü oran tabloları ve cebirsel gösterimle ilişkilendirir.

Bu uygulama öğrenme-öğretme yaşantılarının hangi bileşenidir?

**Çözüm:** Köprü kurma, öğrencinin önceki bilgisi ve günlük yaşam deneyimiyle yeni kavram arasında anlamlı bağlantı oluşturur. Tarif uyarlama deneyiminden oran tablosu ve cebirsel gösterime geçilmesi bu işlevi taşır.

**Kritik Tuzak:** Günlük yaşam örneği her zaman köprü kurma değildir; örneğin yeni kavrama bilinçli ve açık biçimde bağlanması gerekir.

| Seçenek | İfade                               | Analiz                                                                                                                                                                                                                          |
|---------|-------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| A       | Yalnız sonuç değerlendirmesi        | Doğru değildir. Etkinlik öğrenme sürecinin başlangıcında bağlantı kurmak içindir.                                                                                                                                               |
| B       | Sadece zenginleştirme               | Doğru değildir. Görev daha ileri ve karmaşık içerik sunmaktan çok önceki yaşantıyı yeni kavrama bağlamaktadır.                                                                                                                  |
| C       | Yalnız destekleme                   | Doğru değildir. Eksikliği telafi eden ek basamaklar değil, ortak deneyimden kavrama geçiş vardır.                                                                                                                               |
| D       | Sadece puanlama anahtarı geliştirme | Doğru değildir. Puanlama ölçütü değil öğretim bağlantısı anlatılmıştır.                                                                                                                                                         |
| E       | Köprü kurma                         | Doğru seçenektir. Köprü kurma, öğrencinin önceki bilgisi ve günlük yaşam deneyimiyle yeni kavram arasında anlamlı bağlantı oluşturur. Tarif uyarlama deneyiminden oran tablosu ve cebirsel gösterime geçilmesi bu işlevi taşır. |

**Kaynak yaklaşımı:** 2026 MEB-EKYS kitapçığında görülen Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli terminolojisi, öğrenme-öğretme yaşantıları ve öğrenme kanıtlarına dayalı senaryo yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru kökü, bağlam, veri ve seçenekler özgündür.

## 18. Soru - Doğru Cevap: E

Konu: Öğrenme-öğretme uygulamalarında etkin yapılandırma | Zorluk: Zor | Bilişsel düzey: Değerlendirme | Önerilen süre: 121 sn

### Soru Kökü

Bir öğretmen yeni kavramı doğrudan açıklamak yerine öğrencilere çelişkili iki veri seti sunar. Öğrenciler varsayım üretir, verileri test eder, gruplar arası gerekçeleri karşılaştırır ve öğretmenin yönlendirici sorularıyla ortak bir açıklamaya ulaşır.

Bu uygulamanın modelle en uyumlu niteliği aşağıdakilerden hangisidir?

**Çözüm:** Modelde öğrenci pasif alıcı değil öğrenmenin etkin öznesidir. Veriyle karşılaşma, varsayım üretme, sınama, tartışma ve ortak açıklama oluşturma öğrencinin anlamı yapılandırıldığını gösterir.

**Kritik Tuzak:** Öğretmenin yönlendirme yapması öğrenci merkezliliğe aykırı değildir; belirleyici olan düşünme işini kimin yaptığıdır.

| Seçenek | İfade                                                                                   | Analiz                                                                                                                                                                                                           |
|---------|-----------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| A       | Öğretmenin bütün düşünme adımlarını öğrenciler adına yapması                            | Doğru değildir. Öğrenciler sürecin her aşamasında etkin görev almaktadır.                                                                                                                                        |
| B       | Öğrenmenin yalnız kopyalama yoluyla gerçekleşmesi                                       | Doğru değildir. Hazır açıklama kopyalanmamakta, kanıta dayalı açıklama kurulmaktadır.                                                                                                                            |
| C       | Tek doğru cevabın gerekçesiz biçimde ezberletilmesi                                     | Doğru değildir. Gerekçe karşılaştırma ve veri testi temel süreçtir.                                                                                                                                              |
| D       | Öğrenci sorularının öğretimi aksatan unsur sayılması                                    | Doğru değildir. Yönlendirici sorular ve öğrenci varsayımları öğrenmenin merkezindedir.                                                                                                                           |
| E       | Öğrencinin bilgiyi etkin biçimde yapılandırması ve gerekçeli öğrenme sürecine katılması | Doğru seçenektir. Modelde öğrenci pasif alıcı değil öğrenmenin etkin öznesidir. Veriyle karşılaşma, varsayım üretme, sınama, tartışma ve ortak açıklama oluşturma öğrencinin anlamı yapılandırıldığını gösterir. |

**Kaynak yaklaşımı:** 2026 MEB-EKYS kitapçığında görülen Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli terminolojisi, öğrenme-öğretme yaşantıları ve öğrenme kanıtlarına dayalı senaryo yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru kökü, bağlam, veri ve seçenekler özgündür.

## 19. Soru - Doğru Cevap: B

Konu: Farklılaştırmada süreç ve hız uyarlaması | Zorluk: Orta | Bilişsel düzey: Analiz | Önerilen süre: 94 sn

### Soru Kökü

Aynı öğrenme çıktısı için öğretmen bazı öğrencilere basamaklandırılmış ipucu kartları verir, bazılarına ek düşünme süresi tanır, hazır olan öğrencilerden ise aynı problemi farklı stratejilerle çözmelerini ister. Tüm öğrenciler sonunda aynı temel ölçütlerle değerlendirilir.

Bu uygulama aşağıdakilerden hangisidir?

**Çözüm:** İpucu miktarı, çalışma süresi ve problem çözme yolu öğrenme sürecinin değişkenleridir. Öğrenme çıktısı ve temel ölçüt korunurken süreç öğrenci ihtiyacına göre uyarlanmıştır.

**Kritik Tuzak:** Farklı görevler verilmesi farklı öğrenme çıktısı anlamına gelmez; temel hedef ve ölçüt korunuyorsa süreç farklılaştırılmış olabilir.

| Seçenek | İfade                                                  | Analiz                                                                                                                                                                                          |
|---------|--------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| A       | Öğrenme çıktısını her öğrenci için rastgele değiştirme | Doğru değildir. Aynı öğrenme çıktısı bütün öğrenciler için korunmuştur.                                                                                                                         |
| B       | Öğrenme sürecini hazırbulunuşluğa göre farklılaştırma  | Doğru seçenektir. İpucu miktarı, çalışma süresi ve problem çözme yolu öğrenme sürecinin değişkenleridir. Öğrenme çıktısı ve temel ölçüt korunurken süreç öğrenci ihtiyacına göre uyarlanmıştır. |
| C       | Öğrencileri kalıcı ve değişmez etiketlere ayırma       | Doğru değildir. Farklılaştırma esnek ve ihtiyaca dayalıdır; kalıcı sınıflama değildir.                                                                                                          |
| D       | Yalnız ürünün dış görünüşünü değiştirme                | Doğru değildir. Uyarlanan unsur ipucu, süre ve strateji gibi süreç değişkenleridir.                                                                                                             |
| E       | Başarılı öğrencileri öğretimden muaf tutma             | Doğru değildir. Hazır öğrenciler de daha derin strateji göreviyle öğrenmeye devam etmektedir.                                                                                                   |

**Kaynak yaklaşımı:** 2026 MEB-EKYS kitapçığında görülen Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli terminolojisi, öğrenme-öğretme yaşantıları ve öğrenme kanıtlarına dayalı senaryo yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru kökü, bağlam, veri ve seçenekler özgündür.

## 20. Soru - Doğru Cevap: B

Konu: Okul temelli planlama ve yerel bağlam | Zorluk: Zor | Bilişsel düzey: Değerlendirme | Önerilen süre: 106 sn

### Soru Kökü

Bir kıyı okulunun öğretmenleri, ulusal programdaki “kanıta dayalı çevresel karar” öğrenme çıktısını değiştirmeden yerel kıyı erozyonu verilerini kullanarak disiplinler arası bir saha çalışması planlamıştır. Çalışma takvimi okulun koşullarına göre düzenlenmiştir.

Bu uygulama okul temelli planlamanın hangi sınırına uygundur?

**Çözüm:** Okul temelli planlama, programın ortak hedef ve öğrenme çıktılarını değiştirmez; bunlara ulaşmak için yerel ihtiyaç, veri, zaman ve olanaklara uygun etkinlikler tasarlamaya imkân verir.

**Kritik Tuzak:** Yerelleştirme, ulusal hedefleri değiştirmek değil hedeflere ulaşma bağlam ve yollarını okul koşullarına göre düzenlemektir.

| Seçenek | İfade                                                                         | Analiz                                                                                                                                                                                                      |
|---------|-------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| A       | Ulusal programdaki öğrenme çıktısını tamamen kaldırma                         | Doğru değildir. Okulun böyle bir yetkisi yoktur; ortak program çerçevesi korunur.                                                                                                                           |
| B       | Ulusal öğrenme çıktısını koruyup yerel bağlam, zaman ve etkinlikleri uyarlama | Doğru seçenektir. Okul temelli planlama, programın ortak hedef ve öğrenme çıktılarını değiştirmez; bunlara ulaşmak için yerel ihtiyaç, veri, zaman ve olanaklara uygun etkinlikler tasarlamaya imkân verir. |
| C       | Dersi yalnız sınav sorusu çözmeye indirgeme                                   | Doğru değildir. Yerel saha çalışması gerçek yaşam ve beceri kullanımına yöneliktir.                                                                                                                         |
| D       | Bütün okullar için aynı yerel örneği zorunlu kılma                            | Doğru değildir. Yerel bağlamın anlamı okulun kendi çevresine göre uyarlamadır.                                                                                                                              |
| E       | Değerlendirme ölçütlerini öğrencilere açıklamama                              | Doğru değildir. Şeffaf ölçütler modelle uyumludur; gizleme okul temelli planlamanın gereği değildir.                                                                                                        |

**Kaynak yaklaşımı:** 2026 MEB-EKYS kitapçığında görülen Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli terminolojisi, öğrenme-öğretme yaşantıları ve öğrenme kanıtlarına dayalı senaryo yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru kökü, bağlam, veri ve seçenekler özgündür.

## 21. Soru - Doğru Cevap: E

Konu: Öğrenme çıktısı ile performans kanıtı uyumu | Zorluk: Zor | Bilişsel düzey: Uygulama | Önerilen süre: 111 sn

### Soru Kökü

Öğrenme çıktısı şöyledir:

“Öğrenci, bir toplumsal sorun için farklı paydaşların görüşlerini kanıtlarla karşılaştırır ve uygulanabilir çözüm önerisini gerekçelendirir.”

Aşağıdaki öğrenme kanıtlarından hangisi bu çıktıyı en geçerli biçimde ölçer?

**Çözüm:** Çıktıda karşılaştırma, kanıt değerlendirme, uygulanabilir çözüm üretme ve gerekçelendirme birlikte beklenmektedir. Politika notu bu süreçlerin tamamını görünür kılar.

**Kritik Tuzak:** Sorunun konusuyla ilgili her görev uygun kanıt değildir; öğrenme çıktısındaki bütün süreç fiilleri ölçülmelidir.

| Seçenek | İfade                                                                                                    | Analiz                                                                                                                                                                                   |
|---------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| A       | Sorunla ilgili on kavramı alfabetik sıraya koyma                                                         | Doğru değildir. Kavram sıralama, paydaş görüşlerini karşılaştırma ve çözüm gerekçelendirmeyi ölçmez.                                                                                     |
| B       | Öğretmenin çözümünü deftere aynen geçirme                                                                | Doğru değildir. Kopyalama öğrencinin bağımsız analizine kanıt olmaz.                                                                                                                     |
| C       | Yalnız bir paydaşın görüşünü ezberden söyleme                                                            | Doğru değildir. Farklı görüşleri kanıtlarla karşılaştırma ve çözüm üretme yoktur.                                                                                                        |
| D       | Çözüm seçeneğini gerekçe yazmadan işaretleme                                                             | Doğru değildir. Gerekçelendirme ve kanıt kullanımı görünür değildir.                                                                                                                     |
| E       | Paydaş görüşlerini ölçüt tablosunda karşılaştırdığı ve seçtiği çözümü kanıtlarla savunduğu politika notu | Doğru seçenektir. Çıktıda karşılaştırma, kanıt değerlendirme, uygulanabilir çözüm üretme ve gerekçelendirme birlikte beklenmektedir. Politika notu bu süreçlerin tamamını görünür kılar. |

**Kaynak yaklaşımı:** 2026 MEB-EKYS kitapçığında görülen Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli terminolojisi, öğrenme-öğretme yaşantıları ve öğrenme kanıtlarına dayalı senaryo yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru kökü, bağlam, veri ve seçenekler özgündür.

## 22. Soru - Doğru Cevap: B

Konu: Öz değerlendirme ve üstbiliş | Zorluk: Orta | Bilişsel düzey: Analiz | Önerilen süre: 86 sn

### Soru Kökü

Öğrenci proje sonunda yalnız “başarılı oldum” demek yerine kullandığı stratejileri ölçütlerle karşılaştırmış, hangi aşamada neden zorlandığını açıklamış ve sonraki çalışma için iki somut düzenleme yazmıştır.

Bu uygulamanın temel işlevi aşağıdakilerden hangisidir?

**Çözüm:** Öz değerlendirme, öğrencinin performansını ölçütlere göre incelemesini; üstbiliş ise kullandığı stratejileri, güçlükleri ve sonraki adımları fark edip düzenlemesini içerir. Senaryo her iki işlevi birleştirir.

**Kritik Tuzak:** Öz değerlendirme yalnız “kendine not verme” değildir; ölçüt, kanıt ve bir sonraki öğrenme için düzenleme içermelidir.

| Seçenek | İfade                                                                                    | Analiz                                                                                                                                                                                                                             |
|---------|------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| A       | Öğrencinin kendi puanını ölçütsüz biçimde yükseltmesi                                    | Doğru değildir. Öğrenci açık ölçütler üzerinden kanıtlı değerlendirme yapmaktadır.                                                                                                                                                 |
| B       | Öğrencinin kendi öğrenmesini izleyip düzenlemesini sağlayan üstbilişsel öz değerlendirme | Doğru seçenektir. Öz değerlendirme, öğrencinin performansını ölçütlere göre incelemesini; üstbiliş ise kullandığı stratejileri, güçlükleri ve sonraki adımları fark edip düzenlemesini içerir. Senaryo her iki işlevi birleştirir. |
| C       | Öğretmenin değerlendirme sorumluluğunu tamamen bırakması                                 | Doğru değildir. Öz değerlendirme öğretmen değerlendirmesini tamamlar; yerini bütünüyle almaz.                                                                                                                                      |
| D       | Yalnız ürünün estetik görünüşünü belirtmesi                                              | Doğru değildir. Strateji, güçlük ve ileriye dönük düzenleme incelenmektedir.                                                                                                                                                       |
| E       | Akranların çalışmalarını karşılaştırmadan kopyalaması                                    | Doğru değildir. Öğrenci kendi sürecini yansıtmakta ve gelecek planı kurmaktadır.                                                                                                                                                   |

**Kaynak yaklaşımı:** 2026 MEB-EKYS kitapçığında görülen Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli terminolojisi, öğrenme-öğretme yaşantıları ve öğrenme kanıtlarına dayalı senaryo yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru kökü, bağlam, veri ve seçenekler özgündür.

## 23. Soru - Doğru Cevap: A

Konu: Geliştirici geri bildirim: hedef, mevcut durum ve ileri adım | Zorluk: Orta | Bilişsel düzey: Uygulama | Önerilen süre: 90 sn

### Soru Kökü

Öğretmen bir öğrenciye şu geri bildirimi verir:

“İddian açık ve iki kanıt kullanmışsın. Ancak ikinci kanıtın iddianla bağlantısını açıklamamışsın. Bir sonraki taslakta ‘Bu kanıt iddiamı destekler çünkü...’ cümlesiyle bağlantıyı görünür kıl.”

Bu geri bildirimin en güçlü yönü aşağıdakilerden hangisidir?

**Çözüm:** Etkili geliştirici geri bildirim, öğrencinin nerede olduğunu açıklar ve hedefe yaklaşmak için somut, uygulanabilir ileri adım sunar. Mesaj hem güçlü yönü hem eksikliği hem de düzeltme yolunu göstermektedir.

**Kritik Tuzak:** Olumlu ifade kullanılması tek başına geri bildirimi geliştirici yapmaz; ölçüt ve uygulanabilir ileri adım bulunmalıdır.

| Seçenek | İfade                                                                           | Analiz                                                                                                                                                                                                                           |
|---------|---------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| A       | Ölçüte dayalı mevcut durumu gösterip uygulanabilir bir sonraki adımı belirtmesi | Doğru seçenektir. Etkili geliştirici geri bildirim, öğrencinin nerede olduğunu açıklar ve hedefe yaklaşmak için somut, uygulanabilir ileri adım sunar. Mesaj hem güçlü yönü hem eksikliği hem de düzeltme yolunu göstermektedir. |
| B       | Öğrenciyi kişilik özelliği üzerinden etiketlemesi                               | Doğru değildir. Mesaj kişiliğe değil gözlenebilir ürüne ve ölçüte odaklanmaktadır.                                                                                                                                               |
| C       | Yalnız “daha çok çalış” gibi belirsiz bir öneri vermesi                         | Doğru değildir. Öneri belirli bir cümle yapısıyla somutlaştırılmıştır.                                                                                                                                                           |
| D       | Sadece puanı açıklayıp öğrenme yolunu gizlemesi                                 | Doğru değildir. Puan verilmemiş; ilerleme yolu açıkça belirtilmiştir.                                                                                                                                                            |
| E       | Bütün düzeltmeyi öğretmenin yapması                                             | Doğru değildir. Öğretmen çözümü yazmamakta, öğrencinin yapacağı adımı tarif etmektedir.                                                                                                                                          |

**Kaynak yaklaşımı:** 2026 MEB-EKYS kitapçığında görülen Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli terminolojisi, öğrenme-öğretme yaşantıları ve öğrenme kanıtlarına dayalı senaryo yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru kökü, bağlam, veri ve seçenekler özgündür.

**24. Soru - Doğru Cevap: C**

Konu: Kapsayıcı ve erişilebilir öğrenme kanıtı | Zorluk: Zor | Bilişsel düzey: Değerlendirme | Önerilen süre: 126 sn

**Soru Kökü**

Aynı öğrenme çıktısı için öğrencilerin kanıtlarını yazılı rapor, sesli açıklama veya altyazılı kısa video yoluyla sunmasına izin verilmektedir. Bütün ürünler aynı içerik ve gerekçelendirme ölçütleriyle değerlendirilmektedir.

Bu düzenlemenin temel amacı aşağıdakilerden hangisidir?

**Çözüm:** Kapsayıcı değerlendirmede hedef ve ölçüt korunurken öğrencilerin gereksinimlerine uygun ifade yolları sunulur. Böylece araçtan kaynaklanan engeller azaltılır ve gerçek öğrenme daha geçerli biçimde görünür olur.

**Kritik Tuzak:** Farklı ürün biçimleri eşit standarttan vazgeçmek değildir; hedef ve ölçüt sabitken ifade yolu çeşitlenebilir.

| Seçenek | İfade                                                                                                            | Analiz                                                                                                                                                                                                                               |
|---------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| A       | Her sunum biçimi için farklı bir öğrenme çıktısı oluşturmak                                                      | Doğru değildir. Öğrenme çıktısı ve ölçütler bütün öğrenciler için aynıdır.                                                                                                                                                           |
| B       | Ölçütleri tamamen kaldırıp yalnız katılımı puanlamak                                                             | Doğru değildir. Aynı içerik ve gerekçelendirme ölçütleri korunmaktadır.                                                                                                                                                              |
| C       | İfade yollarını çeşitlendirerek erişilebilirliği artırmak ve aynı hedefe farklı yollarla ulaşma olanağı sağlamak | Doğru seçenektir. Kapsayıcı değerlendirmede hedef ve ölçüt korunurken öğrencilerin gereksinimlerine uygun ifade yolları sunulur. Böylece araçtan kaynaklanan engeller azaltılır ve gerçek öğrenme daha geçerli biçimde görünür olur. |
| D       | Yazılı anlatımı tüm öğrenciler için zorunlu tutmak                                                               | Doğru değildir. Düzenleme tam tersine ifade yollarını çeşitlendirmektedir.                                                                                                                                                           |
| E       | Öğrencileri gereksinimlerine göre kalıcı etiketlere ayırmak                                                      | Doğru değildir. Amaç esnek erişim sağlamak, kalıcı sınıflama yapmak değildir.                                                                                                                                                        |

**Kaynak yaklaşımı:** 2026 MEB-EKYS kitapçığında görülen Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli terminolojisi, öğrenme-öğretme yaşantıları ve öğrenme kanıtlarına dayalı senaryo yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru kökü, bağlam, veri ve seçenekler özgündür.

## Genel Kültür

25-40. sorular

## 25. Soru - Doğru Cevap: E

Konu: Türkçe: paragrafta ana düşünce | Zorluk: Kolay | Bilişsel düzey: Anlama | Önerilen süre: 58 sn

## Soru Kökü

Bir kütüphanenin değeri yalnız raflarındaki kitap sayısı ile ölçülemez. İyi bir kütüphane, kesin cevaplar kadar güçlü sorulara da yer açar; birbirine karşıt görüşleri yan yana getirir ve okuru kendi hükmünü kurmaya çağırır. Çünkü düşünce, yalnız doğrulanmış bilgilerin saklandığı yerde değil, farklı gerekçelerin karşılaşabildiği ortamda gelişir.

Bu parçanın ana düşüncesi aşağıdakilerden hangisidir?

**Çözüm:** Parçada kitap sayısından çok, karşıt görüşlerin bir arada bulunması ve okurun kendi yargısını kurması vurgulanmaktadır. Bu nedenle ana düşünce kütüphanenin eleştirel ve bağımsız düşünmeye imkân vermesidir.

**Kritik Tuzak:** Ana düşünceyi tek bir cümlede geçen “kitap sayısı” veya “kesin bilgi” sözcüklerinden değil parçanın bütün yöneliminden çıkarmak gerekir.

| Seçenek | İfade                                                                                                   | Analiz                                                                                                                                                                                                                          |
|---------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| A       | Kütüphanelerde yalnız doğruluğu kesinleşmiş eserler bulunmalıdır.                                       | Doğru değildir. Parça kesin cevapların yanında güçlü sorular ve karşıt görüşler bulunmasını savunmaktadır.                                                                                                                      |
| B       | Bir kütüphanenin niteliğini belirleyen tek unsur kitap sayısıdır.                                       | Doğru değildir. İlk cümlede bu ölçütün yetersiz olduğu açıkça belirtilmiştir.                                                                                                                                                   |
| C       | Okurların karşıt görüşlerle karşılaşması düşünmeyi zorlaştırır.                                         | Doğru değildir. Parçaya göre karşılaşma, düşüncenin gelişmesini sağlar.                                                                                                                                                         |
| D       | Kütüphaneler okura hazır hükümler sunmalıdır.                                                           | Doğru değildir. Metin okurun kendi hükmünü kurmasına vurgu yapmaktadır.                                                                                                                                                         |
| E       | Kütüphaneler, farklı görüşleri karşılaştırma ve bağımsız düşünme ortamı sağladıkları ölçüde değerlidir. | Doğru seçenektir. Parçada kitap sayısından çok, karşıt görüşlerin bir arada bulunması ve okurun kendi yargısını kurması vurgulanmaktadır. Bu nedenle ana düşünce kütüphanenin eleştirel ve bağımsız düşünmeye imkân vermesidir. |

**Kaynak yaklaşımı:** 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki genel kültür, Türkçe, sayısal-mantıksal akıl yürütme, tarih, coğrafya ve kültür-sanat soru biçimleri örnek alınmıştır. Soru kökü, bağlam ve seçenekler özgündür.

## 26. Soru - Doğru Cevap: D

Konu: Türkçe: cümlelerin anlamlı sıralanışı | Zorluk: Zor | Bilişsel düzey: Analiz | Önerilen süre: 111 sn

### Soru Kökü

- I. Böylece araştırmacı, ilk bakışta önemsiz görünen ayrıntının büyük bir değişimin işareti olduğunu fark edebilir.
- II. Tarihsel bir belgeyi okumak, yalnız belgede açıkça yazılanları anlamak değildir.
- III. Bu nedenle belge, üretildiği dönemin dili, kurumları ve gündelik hayatıyla birlikte değerlendirilmelidir.
- IV. Satır aralarında kalan sessizlikler, kullanılan unvanlar ve hatta tarih atma biçimi de bilgi taşır.
- V. Bağlamdan koparılan bir ifade ise bugünün anlamlarıyla yorumlanarak yanıltıcı sonuçlara götürebilir.

Numaralanmış cümlelerle anlamlı bir paragraf oluşturulduğunda doğru sıralama aşağıdakilerden hangisi olur?

**Çözüm:** II genel yargıyla başlangıçtır. IV, “yalnız açıkça yazılanlar” karşıtlığını ayrıntılandırır. I'deki “Böylece” IV'te sayılan ayrıntıların sonucudur. III, bu çıkarımdan hareketle bağlam gereğini belirtir; V ise bağlamdan koparmanın sonucuyla paragrafı tamamlar.

**Kritik Tuzak:** “Bu nedenle” ve “Böylece” bağlaçlarının hangi cümledeki gerekçeye bağlandığı sıralamanın anahtarıdır.

| Seçenek | İfade                 | Analiz                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|---------|-----------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| A       | IV - II - III - I - V | Doğru değildir. IV'teki ayrıntılar, önce belgenin nasıl okunacağına ilişkin genel çerçeve verilmeden başlamaktadır.                                                                                                                                                                   |
| B       | II - III - V - IV - I | Doğru değildir. III ve V bağlamı açıklasa da IV'teki ayrıntılar “böylece” ile gelen I'den hemen önce bulunmalıdır.                                                                                                                                                                    |
| C       | III - V - II - I - IV | Doğru değildir. Paragraf “Bu nedenle” bağlacıyla başlayamaz; öncesinde neden bulunmalıdır.                                                                                                                                                                                            |
| D       | II - IV - I - III - V | Doğru seçenektir. II genel yargıyla başlangıçtır. IV, “yalnız açıkça yazılanlar” karşıtlığını ayrıntılandırır. I'deki “Böylece” IV'te sayılan ayrıntıların sonucudur. III, bu çıkarımdan hareketle bağlam gereğini belirtir; V ise bağlamdan koparmanın sonucuyla paragrafı tamamlar. |
| E       | V - I - IV - III - II | Doğru değildir. Sonuç ve uyarı cümleleri başlangıçta, genel tanım ise sona taşınmıştır; bağlaç ilişkileri bozulur.                                                                                                                                                                    |

**Kaynak yaklaşımı:** 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki genel kültür, Türkçe, sayısal-mantıksal akıl yürütme, tarih, coğrafya ve kültür-sanat soru biçimleri örnek alınmıştır. Soru kökü, bağlam ve seçenekler özgündür.

## 27. Soru - Doğru Cevap: C

Konu: Sayısal akıl yürütme: ardışık yüzde değişim | Zorluk: Orta | Bilişsel düzey: Uygulama | Önerilen süre: 86 sn

### Soru Kökü

Bir okul kütüphanesini ocak ayında 800, şubat ayında 920 ve mart ayında 1.012 öğrenci ziyaret etmiştir.

Buna göre ocak ayından mart ayına ziyaretçi sayısındaki toplam artış yüzde kaçtır?

**Çözüm:** Artış  $1.012 - 800 = 212$  kişidir. Yüzde artış  $212 / 800 \times 100 = 26,5$  olur. Ardışık aylardaki yüzde değişimler toplanmamalı; başlangıç ve son değer doğrudan karşılaştırılmalıdır.

**Kritik Tuzak:** Ardışık artış oranlarını  $15 + 10 = 25$  diye toplamak yanlıştır; ikinci artış daha büyük bir taban üzerinden gerçekleşir.

| Seçenek | İfade | Analiz                                                                                                                                                                                                      |
|---------|-------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| A       | %21,2 | Doğru değildir. 212 sayısı doğrudan yüzde gibi okunmuştur; artış başlangıç değerine bölünmelidir.                                                                                                           |
| B       | %25   | Doğru değildir. Mart değeri 1.000 kabul edilirse bulunan yaklaşık değerdir; verilen sayı 1.012'dir.                                                                                                         |
| C       | %26,5 | Doğru seçenektir. Artış $1.012 - 800 = 212$ kişidir. Yüzde artış $212 / 800 \times 100 = 26,5$ olur. Ardışık aylardaki yüzde değişimler toplanmamalı; başlangıç ve son değer doğrudan karşılaştırılmalıdır. |
| D       | %15   | Doğru değildir. Bu yalnızca ocaktan şubata artış oranıdır.                                                                                                                                                  |
| E       | %10   | Doğru değildir. Bu yalnızca şubattan marta artış oranıdır.                                                                                                                                                  |

**Kaynak yaklaşımı:** 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki genel kültür, Türkçe, sayısal-mantıksal akıl yürütme, tarih, coğrafya ve kültür-sanat soru biçimleri örnek alınmıştır. Soru kökü, bağlam ve seçenekler özgündür.

## 28. Soru - Doğru Cevap: B

Konu: Mantıksal akıl yürütme: haftalık sıralama | Zorluk: Zor | Bilişsel düzey: Analiz | Önerilen süre: 121 sn

### Soru Kökü

K, L, M, N ve P seminerleri pazartesten cumaya, her gün bir seminer olacak biçimde düzenlenecektir.

- L semineri perşembe günüdür.
- P semineri L'den hemen önce yapılacaktır.
- N semineri K'den hemen sonra yapılacaktır.
- M semineri N'den sonra yapılacaktır.

Buna göre seminerlerin doğru sıralaması aşağıdakilerden hangisidir?

**Çözüm:** L perşembe ise hemen önceki P çarşambadır. K ile N art arda olmalı ve M, N'den sonra gelmelidir. K-N çifti yalnız pazartesi-salıya yerleşebilir; geriye cuma günü M kalır.

**Kritik Tuzak:** Önce sabit gün olan L ve hemen öncesindeki P yerleştirilirse kalan üç gün için K-N-M sırası tek seçeneğe iner.

| Seçenek | İfade             | Analiz                                                                                                                                                                                       |
|---------|-------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| A       | P - K - N - L - M | Doğru değildir. P'nin L'den hemen önce, yani çarşamba günü olması gerekir; burada pazartesidedir.                                                                                            |
| B       | K - N - P - L - M | Doğru seçenektir. L perşembe ise hemen önceki P çarşambadır. K ile N art arda olmalı ve M, N'den sonra gelmelidir. K-N çifti yalnız pazartesi-salıya yerleşebilir; geriye cuma günü M kalır. |
| C       | K - N - M - L - P | Doğru değildir. P, L'den hemen önce değil sonra yerleştirilmiştir.                                                                                                                           |
| D       | M - K - P - L - N | Doğru değildir. N, K'den hemen sonra değildir ve M de N'den önce gelmiştir.                                                                                                                  |
| E       | N - K - P - L - M | Doğru değildir. N'nin K'den hemen sonra gelmesi gerekir; bu seçenekte sıra ters çevrilmiştir.                                                                                                |

**Kaynak yaklaşımı:** 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki genel kültür, Türkçe, sayısal-mantıksal akıl yürütme, tarih, coğrafya ve kültür-sanat soru biçimleri örnek alınmıştır. Soru kökü, bağlam ve seçenekler özgündür.

**29. Soru - Doğru Cevap: C**

Konu: Türkiye coğrafyası: Çoruh Nehri | Zorluk: Kolay | Bilişsel düzey: Hatırlama | Önerilen süre: 62 sn

**Soru Kökü**

Kaynağını Türkiye'den alan bir akarsu, yüksek eğimli yatağında hidroelektrik potansiyeli oluşturdudan sonra Gürcistan sınırlarını geçmekte ve Batum yakınlarında Karadeniz'e ulaşmaktadır.

Bu akarsu aşağıdakilerden hangisidir?

**Çözüm:** Çoruh Nehri, Doğu Karadeniz'in iç kesimlerinden doğar, Artvin çevresinde derin vadilerden akar, Gürcistan'a geçer ve Batum yakınlarında Karadeniz'e dökülür.

**Kritik Tuzak:** Sınır aşan bütün akarsular aynı denize dökülmez; yön ve denize ulaşma noktası birlikte değerlendirilmelidir.

| Seçenek | İfade | Analiz                                                                                                                                                                         |
|---------|-------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| A       | Aras  | Doğru değildir. Aras doğuya yönelir ve Kura ile birleşerek Hazar Denizi havzasına ulaşır.                                                                                      |
| B       | Meriç | Doğru değildir. Meriç Türkiye'nin batısında akar ve Ege Denizi'ne dökülür.                                                                                                     |
| C       | Çoruh | Doğru seçenektir. Çoruh Nehri, Doğu Karadeniz'in iç kesimlerinden doğar, Artvin çevresinde derin vadilerden akar, Gürcistan'a geçer ve Batum yakınlarında Karadeniz'e dökülür. |
| D       | Asi   | Doğru değildir. Asi güneyden Türkiye'ye girer ve Samandağ yakınlarında Akdeniz'e dökülür.                                                                                      |
| E       | Fırat | Doğru değildir. Fırat Suriye ve Irak üzerinden Basra Körfezi havzasına ulaşır.                                                                                                 |

**Kaynak yaklaşımı:** 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki genel kültür, Türkçe, sayısal-mantıksal akıl yürütme, tarih, coğrafya ve kültür-sanat soru biçimleri örnek alınmıştır. Soru kökü, bağlam ve seçenekler özgündür.

### 30. Soru - Doğru Cevap: D

Konu: Türkiye iklimi: föhn rüzgârının etkileri | Zorluk: Orta | Bilişsel düzey: Uygulama | Önerilen süre: 78 sn

#### Soru Kökü

Bir hava kütlesi dağ yamacında yükselirken yağış bırakmış, karşı yamaca alçalırken ısınmış ve bağıl nemi azalmıştır.

Bu durumun görüldüğü yerde aşağıdakilerden hangisinin gerçekleşmesi beklenir?

**Çözüm:** Föhn, dağın yağış gölgesindeki yamacına alçalın havanın adyabatik olarak ısınmasıyla oluşur. Sıcaklığı artırır, bağıl nemi düşürür ve karların hızlı erimesine yol açabilir.

**Kritik Tuzak:** Rüzgârın dağdan aşağı esmesi onu otomatik olarak soğuk yapmaz; alçalın hava sıkışıp ısınır.

| Seçenek | İfade                                                                 | Analiz                                                                                                                                                                                         |
|---------|-----------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| A       | Bağıl nemin artarak sisin kalıcı hâle gelmesi                         | Doğru değildir. Alçalın hava ısındığı için bağıl nem azalır.                                                                                                                                   |
| B       | Sıcaklığın hızla düşmesi ve don olayının güçlenmesi                   | Doğru değildir. Föhn sıcak ve kurutucu karakterdedir.                                                                                                                                          |
| C       | Yağışın sürekli artması                                               | Doğru değildir. Yağış daha çok yükselen yamaçta bırakılmıştır; alçalın yamaç kurur.                                                                                                            |
| D       | Kar erimesinin hızlanması ve hava sıcaklığının kısa sürede yükselmesi | Doğru seçenektir. Föhn, dağın yağış gölgesindeki yamacına alçalın havanın adyabatik olarak ısınmasıyla oluşur. Sıcaklığı artırır, bağıl nemi düşürür ve karların hızlı erimesine yol açabilir. |
| E       | Deniz etkisinin iç kesimlere yayılması                                | Doğru değildir. Föhn yerel bir yamaç rüzgârıdır; denizellik etkisini doğrudan açıklamaz.                                                                                                       |

**Kaynak yaklaşımı:** 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki genel kültür, Türkçe, sayısal-mantıksal akıl yürütme, tarih, coğrafya ve kültür-sanat soru biçimleri örnek alınmıştır. Soru kökü, bağlam ve seçenekler özgündür.

### 31. Soru - Doğru Cevap: C

Konu: Türkiye kıyı tipleri: ria kıyılar | Zorluk: Zor | Bilişsel düzey: Anlama | Önerilen süre: 111 sn

#### Soru Kökü

Güneybatı Anadolu'da dağ sıraları ve vadiler kıyıya dik uzanır. Deniz seviyesinin yükselmesiyle akarsu vadilerinin aşağı kesimleri sular altında kalmış; koy ve körfez sayısı artmıştır.

Bu kıyı tipi aşağıdakilerden hangisidir?

**Çözüm:** Ria kıyıları, akarsu vadilerinin deniz altında kalmasıyla oluşur. Menteşe yöresindeki girintili çıkıntılı kıyılar bu tipe örnektir.

**Kritik Tuzak:** Girintili kıyıların tümü aynı tip değildir; su altında kalan şeklin akarsu vadisi mi, buzul vadisi mi, paralel dağ sırası mı olduğuna bakılmalıdır.

| Seçenek | İfade              | Analiz                                                                                                                                                |
|---------|--------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| A       | Dalmaçya tipi kıyı | Doğru değildir. Dalmaçya kıyılarında kıyıya paralel uzanan dağ sıraları ve aradaki vadiler sular altında kalır; uzun adalar kıyıya paraleldir.        |
| B       | Fiyort tipi kıyı   | Doğru değildir. Fiyortlar buzul vadilerinin deniz tarafından basılmasıyla oluşur; Türkiye'de tipik örneği yoktur.                                     |
| C       | Ria tipi kıyı      | Doğru seçenektir. Ria kıyıları, akarsu vadilerinin deniz altında kalmasıyla oluşur. Menteşe yöresindeki girintili çıkıntılı kıyılar bu tipe örnektir. |
| D       | Limanlı kıyı       | Doğru değildir. Limanlı kıyılar kıyı oklarının koy veya ağız önünü kapatmasıyla oluşur.                                                               |
| E       | Boyuna kıyı        | Doğru değildir. Boyuna kıyıda dağlar kıyıya paralel uzanır ve girinti çıkıntı azdır.                                                                  |

**Kaynak yaklaşımı:** 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki genel kültür, Türkçe, sayısal-mantıksal akıl yürütme, tarih, coğrafya ve kültür-sanat soru biçimleri örnek alınmıştır. Soru kökü, bağlam ve seçenekler özgündür.

## 32. Soru - Doğru Cevap: B

Konu: Türkiye yer şekilleri: grabenler ve jeotermal kaynaklar | Zorluk: Orta | Bilişsel düzey: Hatırlama | Önerilen süre: 86 sn

### Soru Kökü

Batı Anadolu'da kırıklı yapı boyunca oluşan çöküntü alanlarından biri, verimli alüvyal ovası ve yüksek jeotermal enerji potansiyeliyle tanınır. Aydın ve Denizli çevresini de içine alan bu çöküntü alanı aşağıdakilerden hangisidir?

**Çözüm:** Büyük Menderes Grabeni, Batı Anadolu'nun doğu-batı yönlü kırıklı yapısının önemli çöküntü alanlarındandır. Aydın-Denizli çevresindeki jeotermal sahalar ve verimli ova bu yapı ile ilişkilidir.

**Kritik Tuzak:** Jeotermal kaynakların varlığı tek başına yeterli değildir; Aydın-Denizli konumu ve doğu-batı yönlü çöküntü ovası birlikte düşünülmelidir.

| Seçenek | İfade                   | Analiz                                                                                                                                                                                                            |
|---------|-------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| A       | Ergene Havzası          | Doğru değildir. Trakya'daki tortul havzadır; Batı Anadolu graben sisteminin parçası değildir.                                                                                                                     |
| B       | Büyük Menderes Grabeni  | Doğru seçenektir. Büyük Menderes Grabeni, Batı Anadolu'nun doğu-batı yönlü kırıklı yapısının önemli çöküntü alanlarındandır. Aydın-Denizli çevresindeki jeotermal sahalar ve verimli ova bu yapı ile ilişkilidir. |
| C       | Taşeli Platosu          | Doğru değildir. Karstik plato alanıdır; Aydın-Denizli jeotermal kuşağını açıklamaz.                                                                                                                               |
| D       | Çatalca-Kocaeli Platosu | Doğru değildir. Marmara çevresindeki aşınım yüzeyidir; graben özelliği taşımaz.                                                                                                                                   |
| E       | Ardahan Platosu         | Doğru değildir. Doğu Anadolu'da yüksek plato alanıdır ve verilen konumla uyuşmaz.                                                                                                                                 |

**Kaynak yaklaşımı:** 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki genel kültür, Türkçe, sayısal-mantıksal akıl yürütme, tarih, coğrafya ve kültür-sanat soru biçimleri örnek alınmıştır. Soru kökü, bağlam ve seçenekler özgündür.

### 33. Soru - Doğru Cevap: E

Konu: Türkiye coğrafyası: kapalı havza | Zorluk: Kolay | Bilişsel düzey: Hatırlama | Önerilen süre: 54 sn

#### Soru Kökü

Yağış ve akarsularla gelen suların denize ulaşmadığı; buharlaşma ve yer altına sızma yoluyla kaybolduğu geniş bir iç bölge havzası aşağıdakilerden hangisidir?

**Çözüm:** Konya-Tuz Gölü çevresi Türkiye'nin en geniş kapalı havza sistemlerinden biridir. Akarsular denize ulaşmaz; sular iç kesimlerde toplanır ve büyük ölçüde buharlaşır.

**Kritik Tuzak:** İç bölgede bulunmak otomatik olarak kapalı havza anlamına gelmez; suların denize ulaşıp ulaşmadığı belirleyicidir.

| Seçenek | İfade                    | Analiz                                                                                                                                                                                |
|---------|--------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| A       | Çoruh Havzası            | Doğru değildir. Çoruh suları Karadeniz'e ulaşır; açık havzadır.                                                                                                                       |
| B       | Meriç Havzası            | Doğru değildir. Meriç Ege Denizi'ne dökülür.                                                                                                                                          |
| C       | Sakarya Havzası          | Doğru değildir. Sakarya Karadeniz'e ulaşır.                                                                                                                                           |
| D       | Asi Havzası              | Doğru değildir. Asi Akdeniz'e dökülür.                                                                                                                                                |
| E       | Konya - Tuz Gölü Havzası | Doğru seçenektir. Konya-Tuz Gölü çevresi Türkiye'nin en geniş kapalı havza sistemlerinden biridir. Akarsular denize ulaşmaz; sular iç kesimlerde toplanır ve büyük ölçüde buharlaşır. |

**Kaynak yaklaşımı:** 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki genel kültür, Türkçe, sayısal-mantıksal akıl yürütme, tarih, coğrafya ve kültür-sanat soru biçimleri örnek alınmıştır. Soru kökü, bağlam ve seçenekler özgündür.

### 34. Soru - Doğru Cevap: B

Konu: Türk edebiyatı: Kabusnâme ve Mercimek Ahmed | Zorluk: Orta | Bilişsel düzey: Hatırlama | Önerilen süre: 94 sn

#### Soru Kökü

Nasihatnâme türündeki Farsça bir eseri, II. Murad döneminde sade ve akıcı bir Türkçeye çevirerek Türk nesrinin önemli örneklerinden birini veren yazar aşağıdakilerden hangisidir?

**Çözüm:** Mercimek Ahmed, Keykâvus'un Kabusnâme adlı eserini II. Murad'ın isteğiyle Türkçeye çevirmiştir. Eser, sade nesri ve ahlakî-öğretici içeriğiyle tanınır.

**Kritik Tuzak:** Nasihatnâme türünde başka eserler de vardır; “çeviri”, “II. Murad” ve “Kabusnâme” ipuçları Mercimek Ahmed'e götürür.

| Seçenek | İfade          | Analiz                                                                                                                                                                    |
|---------|----------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| A       | Aşık Paşa      | Doğru değildir. Aşık Paşa, Garibnâme adlı Türkçe tasavvufi mesnevinin yazarıdır.                                                                                          |
| B       | Mercimek Ahmed | Doğru seçenektir. Mercimek Ahmed, Keykâvus'un Kabusnâme adlı eserini II. Murad'ın isteğiyle Türkçeye çevirmiştir. Eser, sade nesri ve ahlakî-öğretici içeriğiyle tanınır. |
| C       | Ali Şir Nevâî  | Doğru değildir. Nevâî, Çağatay Türkçesinin büyük şairi ve Muhakemetü'l-Lugateyn'in yazarıdır.                                                                             |
| D       | Kâtip Çelebi   | Doğru değildir. Kâtip Çelebi bibliyografya ve coğrafya alanındaki eserleriyle tanınır.                                                                                    |
| E       | Nabi           | Doğru değildir. Nabi, hikemî tarzın önemli şairidir; Hayriyye adlı nasihatnâmesi vardır ancak Kabusnâme çevirmeni değildir.                                               |

**Kaynak yaklaşımı:** 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki genel kültür, Türkçe, sayısal-mantıksal akıl yürütme, tarih, coğrafya ve kültür-sanat soru biçimleri örnek alınmıştır. Soru kökü, bağlam ve seçenekler özgündür.

### 35. Soru - Doğru Cevap: D

Konu: Türk denizcilik tarihi: Kitab-ı Bahriye | Zorluk: Orta | Bilişsel düzey: Hatırlama | Önerilen süre: 78 sn

#### Soru Kökü

Akdeniz limanlarını, kıyılarını, adalarını, akıntı ve sığlıklarını haritalar ve açıklayıcı notlarla tanıtan Kitab-ı Bahriye adlı eser aşağıdaki denizcilerden hangisine aittir?

**Çözüm:** Piri Reis'in Kitab-ı Bahriye'si, Akdeniz'in kıyı ve liman bilgilerini ayrıntılı haritalar ve seyir notlarıyla birleştiren önemli bir denizcilik eseridir.

**Kritik Tuzak:** Osmanlı coğrafya ve seyahat yazarları birbirine karıştırılabilir; eserin deniz haritaları ve seyir kılavuzu niteliği Piri Reis'i işaret eder.

| Seçenek | İfade          | Analiz                                                                                                                                                                      |
|---------|----------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| A       | Seydi Ali Reis | Doğru değildir. Seydi Ali Reis, Mir'âtü'l-Memâlik ve Muhit gibi eserleriyle tanınır; Kitab-ı Bahriye'nin yazarı değildir.                                                   |
| B       | Kâtip Çelebi   | Doğru değildir. Kâtip Çelebi Cihannümâ'nın yazarıdır; denizcilik eseri Kitab-ı Bahriye ona ait değildir.                                                                    |
| C       | Matrakçı Nasuh | Doğru değildir. Matrakçı Nasuh şehir tasvirleri, tarih ve matematik çalışmalarıyla tanınır.                                                                                 |
| D       | Piri Reis      | Doğru seçenektir. Piri Reis'in Kitab-ı Bahriye'si, Akdeniz'in kıyı ve liman bilgilerini ayrıntılı haritalar ve seyir notlarıyla birleştiren önemli bir denizcilik eseridir. |
| E       | Evliya Çelebi  | Doğru değildir. Evliya Çelebi Seyahatnâme'nin yazarıdır.                                                                                                                    |

**Kaynak yaklaşımı:** 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki genel kültür, Türkçe, sayısal-mantıksal akıl yürütme, tarih, coğrafya ve kültür-sanat soru biçimleri örnek alınmıştır. Soru kökü, bağlam ve seçenekler özgündür.

### 36. Soru - Doğru Cevap: B

Konu: Geleneksel Türk sanatları: ebru | Zorluk: Orta | Bilişsel düzey: Hatırlama | Önerilen süre: 82 sn

#### Soru Kökü

Boyaların yoğunlaştırılmış su yüzeyine serpilip biz veya tarak gibi araçlarla şekillendirilmesi ve oluşan desenin kâğıda aktarılmasıyla yapılan geleneksel sanat aşağıdakilerden hangisidir?

**Çözüm:** Ebru sanatında özel hazırlanmış su yüzeyinde boyalar şekillendirilir ve desen kâğıda alınır. Bu teknik, onu tezhip, hat ve minyatürden ayırır.

**Kritik Tuzak:** Kâğıt üzerinde sonuç alınması diğer kitap sanatlarını düşündürebilir; ayırt edici özellik desenin önce su yüzeyinde oluşturulmasıdır.

| Seçenek | İfade     | Analiz                                                                                                                                                           |
|---------|-----------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| A       | Tezhip    | Doğru değildir. Tezhip, yazma eserleri altın ve renkli motiflerle bezeme sanatıdır.                                                                              |
| B       | Ebru      | Doğru seçenektir. Ebru sanatında özel hazırlanmış su yüzeyinde boyalar şekillendirilir ve desen kâğıda alınır. Bu teknik, onu tezhip, hat ve minyatürden ayırır. |
| C       | Hat       | Doğru değildir. Hat, güzel yazı sanatıdır.                                                                                                                       |
| D       | Minyatür  | Doğru değildir. Minyatür, yazma eserlerde olay ve mekânları küçük ölçekli resimlerle anlatır.                                                                    |
| E       | Kündekâri | Doğru değildir. Kündekâri, geometrik ahşap parçaların geçme tekniğiyle birleştirilmesidir.                                                                       |

**Kaynak yaklaşımı:** 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki genel kültür, Türkçe, sayısal-mantıksal akıl yürütme, tarih, coğrafya ve kültür-sanat soru biçimleri örnek alınmıştır. Soru kökü, bağlam ve seçenekler özgündür.

### 37. Soru - Doğru Cevap: A

Konu: Anadolu Selçuklu mimarisi: Sivas medreseleri | Zorluk: Orta | Bilişsel düzey: Hatırlama | Önerilen süre: 86 sn

#### Soru Kökü

Gök Medrese, Buruciye Medresesi ve Çifte Minareli Medrese'nin aynı şehirde bulunması, bu şehrin Anadolu Selçuklu mimarisinin önemli merkezlerinden biri olduğunu göstermektedir.

Bu şehir aşağıdakilerden hangisidir?

**Çözüm:** Sivas, Anadolu Selçuklu döneminden Gök Medrese, Buruciye Medresesi ve Çifte Minareli Medrese gibi anıtsal eğitim yapılarıyla tanınır.

**Kritik Tuzak:** "Çifte Minareli Medrese" adı Erzurum'u çağrıştırabilir; aynı adla anılan yapıların şehirleri karıştırılmamalı ve üç eser birlikte değerlendirilmelidir.

| Seçenek | İfade   | Analiz                                                                                                                                                  |
|---------|---------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| A       | Sivas   | Doğru seçenektir. Sivas, Anadolu Selçuklu döneminden Gök Medrese, Buruciye Medresesi ve Çifte Minareli Medrese gibi anıtsal eğitim yapılarıyla tanınır. |
| B       | Konya   | Doğru değildir. Konya'da Karatay ve İnce Minareli medreseleri öne çıkar; verilen üç yapı Sivas'tadır.                                                   |
| C       | Erzurum | Doğru değildir. Erzurum'da Çifte Minareli Medrese vardır ancak Gök Medrese ve Buruciye Medresesi Sivas'tadır.                                           |
| D       | Kayseri | Doğru değildir. Kayseri'de Hunat Hatun ve Gevher Nesibe yapıları öne çıkar.                                                                             |
| E       | Tokat   | Doğru değildir. Tokat'ta Yağıbasan Medresesi bulunur; verilen üçlü Sivas'a aittir.                                                                      |

**Kaynak yaklaşımı:** 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki genel kültür, Türkçe, sayısal-mantıksal akıl yürütme, tarih, coğrafya ve kültür-sanat soru biçimleri örnek alınmıştır. Soru kökü, bağlam ve seçenekler özgündür.

### 38. Soru - Doğru Cevap: A

Konu: Anadolu uygarlıkları: Lidyalılar | Zorluk: Orta | Bilişsel düzey: Hatırlama | Önerilen süre: 90 sn

#### Soru Kökü

Batı Anadolu'da Gediz ve Küçük Menderes vadileri çevresinde yaşayan; başkenti Sardes olan, ticarette madeni paranın kullanımını yaygınlaştıran uygarlık aşağıdakilerden hangisidir?

**Çözüm:** Lidyalılar Batı Anadolu'da Sardes merkezli yaşamış, Kral Yolu üzerindeki ticaretleri ve madeni paranın kullanımını yaygınlaştırmalarıyla tanınmıştır.

**Kritik Tuzak:** Batı Anadolu'da birden fazla uygarlık yaşamıştır; Sardes ve madeni para ipuçları Lidyalıları ayırır.

| Seçenek | İfade      | Analiz                                                                                                                                                                  |
|---------|------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| A       | Lidyalılar | Doğru seçenektir. Lidyalılar Batı Anadolu'da Sardes merkezli yaşamış, Kral Yolu üzerindeki ticaretleri ve madeni paranın kullanımını yaygınlaştırmalarıyla tanınmıştır. |
| B       | Urartular  | Doğru değildir. Urartular Doğu Anadolu'da Van çevresinde yaşamış ve su kanallarıyla tanınmıştır.                                                                        |
| C       | Frigler    | Doğru değildir. Frigler İç Batı Anadolu'da Gordion merkezli yaşamış; tarım ve dokumacılıkla öne çıkmıştır.                                                              |
| D       | Hititler   | Doğru değildir. Hititler Orta Anadolu'da Hattuşa merkezli büyük bir devlet kurmuştur.                                                                                   |
| E       | İyonlar    | Doğru değildir. İyonlar Ege kıyılarındaki şehir devletlerinde yaşamış; bilim ve felsefeyle öne çıkmıştır.                                                               |

**Kaynak yaklaşımı:** 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki genel kültür, Türkçe, sayısal-mantıksal akıl yürütme, tarih, coğrafya ve kültür-sanat soru biçimleri örnek alınmıştır. Soru kökü, bağlam ve seçenekler özgündür.

### 39. Soru - Doğru Cevap: C

Konu: UNESCO Dünya Mirası: Aphrodisias | Zorluk: Orta | Bilişsel düzey: Hatırlama | Önerilen süre: 94 sn

**Soru Kökü**

Aydın'ın Karacasu ilçesinde bulunan; adını Aphrodite kültünden alan, antik çağda özellikle heykeltıraşlık okulu ve mermer işçiliğiyle ün kazanan arkeolojik alan aşağıdakilerden hangisidir?

**Çözüm:** Aphrodisias, Aydın-Karacasu'da yer alan ve Aphrodite kutsal alanı, stadyumu, Sebasteion kabartmaları ve heykeltıraşlık okulu ile tanınan UNESCO Dünya Mirası alanıdır.

**Kritik Tuzak:** Aydın'daki başka antik kentler de vardır; Karacasu, Aphrodite kültü ve heykeltıraşlık okulu birlikte Aphrodisias'ı gösterir.

| Seçenek | İfade       | Analiz                                                                                                                                                                                   |
|---------|-------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| A       | Hattuşa     | Doğru değildir. Hattuşa Çorum-Boğazkale'deki Hitit başkentidir.                                                                                                                          |
| B       | Ani         | Doğru değildir. Ani Kars'ta Orta Çağ mimarisiyle öne çıkan arkeolojik alandır.                                                                                                           |
| C       | Aphrodisias | Doğru seçenektir. Aphrodisias, Aydın-Karacasu'da yer alan ve Aphrodite kutsal alanı, stadyumu, Sebasteion kabartmaları ve heykeltıraşlık okulu ile tanınan UNESCO Dünya Mirası alanıdır. |
| D       | Göbeklitepe | Doğru değildir. Göbeklitepe Şanlıurfa'da Neolitik döneme ait anıtsal yapılardan oluşur.                                                                                                  |
| E       | Troya       | Doğru değildir. Troya Çanakkale'de çok katmanlı yerleşim höyüğüdür; heykeltıraşlık okulu ve Aphrodite kültü ipuçlarıyla uyuzmaz.                                                         |

**Kaynak yaklaşımı:** 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki genel kültür, Türkçe, sayısal-mantıksal akıl yürütme, tarih, coğrafya ve kültür-sanat soru biçimleri örnek alınmıştır. Soru kökü, bağlam ve seçenekler özgündür.

## 40. Soru - Doğru Cevap: B

Konu: Divan edebiyatı: Bâkî | Zorluk: Orta | Bilişsel düzey: Hatırlama | Önerilen süre: 78 sn

### Soru Kökü

“Sultanü’ş-şuarâ” unvanıyla anılan, Kanuni Sultan Süleyman’ın ölümü üzerine yazdığı mersiyesiyle tanınan divan şairi aşağıdakilerden hangisidir?

**Çözüm:** Bâkî, klasik Türk şiirinin güçlü gazel şairlerindendir. “Sultanü’ş-şuarâ” unvanıyla anılır ve Kanuni Mersiyesi edebiyatımızın ünlü mersiyeslerindendir.

**Kritik Tuzak:** Kanuni döneminde yaşayan başka şairler de vardır; “Sultanü’ş-şuarâ” ve “Kanuni Mersiyesi” birlikte Bâkî’yi belirler.

| Seçenek | İfade      | Analiz                                                                                                                                                                    |
|---------|------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| A       | Fuzûlî     | Doğru değildir. Fuzûlî Leylâ vü Mecnun ve Şikâyetnâme ile tanınır; Kanuni Mersiyesi Bâkî’ye aittir.                                                                       |
| B       | Bâkî       | Doğru seçenektir. Bâkî, klasik Türk şiirinin güçlü gazel şairlerindendir. “Sultanü’ş-şuarâ” unvanıyla anılır ve Kanuni Mersiyesi edebiyatımızın ünlü mersiyeslerindendir. |
| C       | Nedim      | Doğru değildir. Nedim Lale Devri ve mahallileşme eğilimiyle tanınır.                                                                                                      |
| D       | Şeyh Galip | Doğru değildir. Şeyh Galip Hüsn ü Aşk’ın yazarı ve Sebk-i Hindî temsilcisidir.                                                                                            |
| E       | Nefî       | Doğru değildir. Nefî kaside ve hicivleriyle tanınır; Sihâm-ı Kazâ ona aittir.                                                                                             |

**Kaynak yaklaşımı:** 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki genel kültür, Türkçe, sayısal-mantıksal akıl yürütme, tarih, coğrafya ve kültür-sanat soru biçimleri örnek alınmıştır. Soru kökü, bağlam ve seçenekler özgündür.

## Mevzuat

41-56. sorular

### 41. Soru - Doğru Cevap: C

Konu: 1982 Anayasası: hak arama yollarının gösterilmesi | Zorluk: Orta | Bilişsel düzey: Uygulama | Önerilen süre: 82 sn

#### Soru Kökü

Bir kamu kurumu, bir öğretmen hakkında tesis ettiği idari işlemi tebliğ ederken işlemin gerekçesini; başvurulabilecek kanun yolunu, yetkili mercii ve başvuru süresini de belirtmiştir.

Bu uygulama 1982 Anayasası'nda güvence altına alınan hangi ilkenin gereğidir?

**Çözüm:** Anayasa'nın temel hak ve hürriyetlerin korunmasına ilişkin hükmüne göre devlet, işlemlerinde ilgili kişilerin hangi kanun yolları ve mercilere başvuracağını ve sürelerini belirtmek zorundadır.

**Kritik Tuzak:** İşlemin gerekçeli olması ile kanun yolu, merci ve sürenin gösterilmesi ayrı güvencelerdir; soruda özellikle ikincisi vurgulanmaktadır.

| Seçenek | İfade                                                                                         | Analiz                                                                                                                                                                                                             |
|---------|-----------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| A       | Yasama sorumsuzluğunun                                                                        | Doğru değildir. Yasama sorumsuzluğu milletvekillerinin Meclis çalışmalarındaki oy ve sözleriyle ilgilidir.                                                                                                         |
| B       | Seçimlerin yargı yönetiminde yapılmasının                                                     | Doğru değildir. Bu ilke seçimlerin yönetim ve denetimine ilişkindir; idari işlem tebliğini açıklamaz.                                                                                                              |
| C       | Devletin işlemlerinde ilgili kişilere başvuru yollarını ve sürelerini belirtme yükümlülüğünün | Doğru seçenektir. Anayasa'nın temel hak ve hürriyetlerin korunmasına ilişkin hükmüne göre devlet, işlemlerinde ilgili kişilerin hangi kanun yolları ve mercilere başvuracağını ve sürelerini belirtmek zorundadır. |
| D       | Bütçenin yıllık olmasının                                                                     | Doğru değildir. Bütçe ilkeleriyle başvuru yollarının bildirilmesi arasında bağlantı yoktur.                                                                                                                        |
| E       | Siyasi parti kurma hakkının                                                                   | Doğru değildir. Siyasi örgütlenme hakkı, idari işlemlerde kanun yolu bilgisinin verilmesini düzenlemez.                                                                                                            |

**Kaynak yaklaşımı:** 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki Anayasa, 657, 1739, 222, 4982, 5018 ve 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi soru yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru özgündür; canlı mevzuat doğrulaması yapılamadığından yayımdan önce yürürlük kontrolü yapılmalıdır.

## 42. Soru - Doğru Cevap: C

Konu: 1982 Anayasası: temel hakların kötüye kullanılamaması | Zorluk: Orta | Bilişsel düzey: Anlama | Önerilen süre: 86 sn

### Soru Kökü

Bir kişi, Anayasa'daki bir özgürlüğü; devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü ortadan kaldırmayı ve demokratik, laik Cumhuriyeti yok etmeyi amaçlayan faaliyetlerin aracı hâline getiremez.

Bu hüküm aşağıdaki anayasal düzenlemelerden hangisiyle ilgilidir?

**Çözüm:** Anayasa, hiçbir hak ve özgürlüğün devletin bölünmez bütünlüğünü ve demokratik-laik Cumhuriyeti ortadan kaldırmaya yönelik faaliyet biçiminde kullanılamayacağını düzenler. Bu, hakların kötüye kullanılma yasağıdır.

**Kritik Tuzak:** Hakların sınırlanması ile kötüye kullanılmasının yasaklanması birbirinden farklı anayasal kavramlardır.

| Seçenek | İfade                                                | Analiz                                                                                                                                                                                                                                 |
|---------|------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| A       | Kişi hürriyeti ve güvenliğiyle                       | Doğru değildir. Bu başlık yakalama, tutuklama ve özgürlüğün kısıtlanma koşullarıyla ilgilidir.                                                                                                                                         |
| B       | Mülkiyet hakkıyla                                    | Doğru değildir. Mülkiyetin kamu yararı amacıyla sınırlandırılmasına ilişkin hükümlerdir.                                                                                                                                               |
| C       | Temel hak ve hürriyetlerin kötüye kullanılamamasıyla | Doğru seçenektir. Anayasa, hiçbir hak ve özgürlüğün devletin bölünmez bütünlüğünü ve demokratik-laik Cumhuriyeti ortadan kaldırmaya yönelik faaliyet biçiminde kullanılamayacağını düzenler. Bu, hakların kötüye kullanılma yasağıdır. |
| D       | Yerleşme ve seyahat hürriyetiyle                     | Doğru değildir. Yerleşme ve seyahat sınırlamaları farklı maddede düzenlenir.                                                                                                                                                           |
| E       | Kamu hizmetine girme hakkıyla                        | Doğru değildir. Kamu görevine alınmada görevin gerektirdiği nitelikler dışında ayırım yapılamamasıyla ilgilidir.                                                                                                                       |

**Kaynak yaklaşımı:** 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki Anayasa, 657, 1739, 222, 4982, 5018 ve 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi soru yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru özgündür; canlı mevzuat doğrulaması yapılamadığından yayımdan önce yürürlük kontrolü yapılmalıdır.

### 43. Soru - Doğru Cevap: B

Konu: 1982 Anayasası: bilim ve sanat hürriyeti | Zorluk: Kolay | Bilişsel düzey: Hatırlama | Önerilen süre: 58 sn

#### Soru Kökü

Bir akademisyen; bilim ve sanatı serbestçe öğrenme, öğretme, açıklama, yayma ve bu alanlarda her türlü araştırma yapma hakkının anayasal güvence altında olduğunu belirtmektedir.

Akademisyenin sözünü ettiği temel hak aşağıdakilerden hangisidir?

**Çözüm:** 1982 Anayasası bilim ve sanatı serbestçe öğrenme ve öğretme, açıklama ve yayma ile bu alanlarda araştırma yapma hakkını bilim ve sanat hürriyeti başlığı altında güvenceye alır.

**Kritik Tuzak:** Bilginin "yayılması" basın hürriyetini çağrıştıracaktır; ancak öğrenme, öğretme ve araştırma unsurları bilim ve sanat hürriyetini belirler.

| Seçenek | İfade                              | Analiz                                                                                                                                                                                             |
|---------|------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| A       | Basın hürriyeti                    | Doğru değildir. Basın hürriyeti basının serbestliği ve sansür edilememesiyle ilgilidir.                                                                                                            |
| B       | Bilim ve sanat hürriyeti           | Doğru seçenektir. 1982 Anayasası bilim ve sanatı serbestçe öğrenme ve öğretme, açıklama ve yayma ile bu alanlarda araştırma yapma hakkını bilim ve sanat hürriyeti başlığı altında güvenceye alır. |
| C       | Din ve vicdan hürriyeti            | Doğru değildir. İnanç, ibadet ve kanaat özgürlüğünü düzenler.                                                                                                                                      |
| D       | Toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkı | Doğru değildir. Toplu açıklama ve gösteri düzenleme hakkına ilişkindir.                                                                                                                            |
| E       | Çalışma ve sözleşme hürriyeti      | Doğru değildir. Kişinin dilediği alanda çalışma ve sözleşme yapma özgürlüğüyle ilgilidir.                                                                                                          |

**Kaynak yaklaşımı:** 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki Anayasa, 657, 1739, 222, 4982, 5018 ve 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi soru yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru özgündür; canlı mevzuat doğrulaması yapılamadığından yayımdan önce yürürlük kontrolü yapılmalıdır.

## 44. Soru - Doğru Cevap: B

Konu: 1982 Anayasası: kamu hizmetine girme hakkı | Zorluk: Orta | Bilişsel düzey: Uygulama | Önerilen süre: 94 sn

### Soru Kökü

Bir kamu kurumunun personel alımında adayların cinsiyeti, ailesi veya siyasi kanaati değil; yalnızca görevin gerektirdiği öğrenim, yeterlik ve diğer mesleki nitelikler esas alınmıştır.

Bu uygulama 1982 Anayasası'ndaki hangi hakkın gereğidir?

**Çözüm:** Anayasa'ya göre her Türk kamu hizmetlerine girme hakkına sahiptir ve hizmete alınmada görevin gerektirdiği niteliklerden başka hiçbir ayırım gözetilemez.

**Kritik Tuzak:** Eşitlik ilkesi genel çerçeveyi desteklese de sorudaki "görevin gerektirdiği nitelikler" ifadesi kamu hizmetine girme hakkının özel hükmüdür.

| Seçenek | İfade                            | Analiz                                                                                                                                                                      |
|---------|----------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| A       | Konut hakkının                   | Doğru değildir. Konut hakkı sağlıklı ve düzenli kentleşme ile konut ihtiyacına yöneliktir.                                                                                  |
| B       | Kamu hizmetlerine girme hakkının | Doğru seçenektir. Anayasa'ya göre her Türk kamu hizmetlerine girme hakkına sahiptir ve hizmete alınmada görevin gerektirdiği niteliklerden başka hiçbir ayırım gözetilemez. |
| C       | Sendika kurma hakkının           | Doğru değildir. Sendikal örgütlenmeyle personel alım ölçütleri farklı konulardır.                                                                                           |
| D       | Mülkiyet hakkının                | Doğru değildir. Malvarlığına sahip olma ve kullanma hakkıyla ilgilidir.                                                                                                     |
| E       | Düzeltilme ve cevap hakkının     | Doğru değildir. Kişilerin basın yoluyla kendileri hakkında yapılan yayınlara cevap verme hakkıdır.                                                                          |

**Kaynak yaklaşımı:** 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki Anayasa, 657, 1739, 222, 4982, 5018 ve 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi soru yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru özgündür; canlı mevzuat doğrulaması yapılamadığından yayımdan önce yürürlük kontrolü yapılmalıdır.

## 45. Soru - Doğru Cevap: C

Konu: 657 sayılı Kanun: emeklilik hakkı | Zorluk: Kolay | Bilişsel düzey: Hatırlama | Önerilen süre: 54 sn

### Soru Kökü

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre aşağıdakilerden hangisi devlet memurlarının genel hakları arasında yer alır?

**Çözüm:** 657 sayılı Kanun, devlet memurlarının özel kanununda belirtilen şartlar içinde emeklilik hakkına sahip olduğunu genel haklar arasında düzenler.

**Kritik Tuzak:** Hak ile yasakların aynı listede düşünülmesi sık hatadır; seçeneklerin 657'de "genel hak" mı "yasak" mı olduğuna bakılmalıdır.

| Seçenek | İfade                                                                       | Analiz                                                                                                                                                            |
|---------|-----------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| A       | Siyasi partiye üye olma                                                     | Doğru değildir. Devlet memurlarının siyasi partiye üye olmaları yasaktır.                                                                                         |
| B       | Grev kararı alma ve greve katılma                                           | Doğru değildir. Devlet memurlarına grev yasağı getirilmiştir.                                                                                                     |
| C       | Özel kanununda yazılı belirli şartlar içinde emeklilik hakkından yararlanma | Doğru seçenektir. 657 sayılı Kanun, devlet memurlarının özel kanununda belirtilen şartlar içinde emeklilik hakkına sahip olduğunu genel haklar arasında düzenler. |
| D       | Ticaret ve kazanç getirici faaliyette bulunma                               | Doğru değildir. Kanunda sayılan istisnalar dışında ticaret ve kazanç getirici faaliyet yasağı vardır.                                                             |
| E       | Görevle ilgili gizli bilgileri yetkisiz açıklama                            | Doğru değildir. Gizli bilgileri açıklama yasağı görevden ayrıldıktan sonra da sürer.                                                                              |

**Kaynak yaklaşımı:** 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki Anayasa, 657, 1739, 222, 4982, 5018 ve 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi soru yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru özgündür; canlı mevzuat doğrulaması yapılamadığından yayımdan önce yürürlük kontrolü yapılmalıdır.

## 46. Soru - Doğru Cevap: D

Konu: 657 sayılı Kanun: kesintisiz göreve gelmeme ve çekilmiş sayılma | Zorluk: Zor | Bilişsel düzey: Uygulama | Önerilen süre: 111 sn

### Soru Kökü

Bir memur, izin almadan ve kurumca kabul edilen bir mazereti bulunmadan görevini kesintisiz biçimde terk etmiş; bu durum on gün sürmüştür.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre bu memur hakkında aşağıdaki sonuçlardan hangisi doğar?

**Çözüm:** 657 sayılı Kanun'a göre izinsiz veya kurumca kabul edilen mazereti olmaksızın görevin kesintisiz on gün terk edilmesi hâlinde memur yazılı başvuru aranmaksızın çekilme isteğinde bulunmuş sayılır.

**Kritik Tuzak:** "On gün" farklı disiplin devamsızlık süreleriyle karıştırılmamalıdır; burada kesintisiz görev terkinine bağlı çekilmiş sayılma söz konusudur.

| Seçenek | İfade                                                             | Analiz                                                                                                                                                                                                                |
|---------|-------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| A       | Kendiliğinden aylıksız izinli sayılır.                            | Doğru değildir. Aylıksız izin kanunda belirtilen şartlar ve usulle verilir; izinsiz devamsızlık otomatik izin doğurmaz.                                                                                               |
| B       | Herhangi bir işlem yapılmadan görevine devam eder.                | Doğru değildir. On günlük kesintisiz izinsiz terk, kanunda açık bir hukuki sonuca bağlanmıştır.                                                                                                                       |
| C       | Yalnız sözlü uyarı verilmesiyle yetinilir.                        | Doğru değildir. Durum basit bir uyarı konusu değil çekilmiş sayılma sonucunu doğurur.                                                                                                                                 |
| D       | Yazılı müracaatı aranmaksızın çekilme isteğinde bulunmuş sayılır. | Doğru seçenektir. 657 sayılı Kanun'a göre izinsiz veya kurumca kabul edilen mazereti olmaksızın görevin kesintisiz on gün terk edilmesi hâlinde memur yazılı başvuru aranmaksızın çekilme isteğinde bulunmuş sayılır. |
| E       | Doğrudan emekli edilmiş sayılır.                                  | Doğru değildir. Çekilme ile emeklilik farklı hukuki statülerdir.                                                                                                                                                      |

**Kaynak yaklaşımı:** 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki Anayasa, 657, 1739, 222, 4982, 5018 ve 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi soru yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru özgündür; canlı mevzuat doğrulaması yapılamadığından yayımdan önce yürürlük kontrolü yapılmalıdır.

## 47. Soru - Doğru Cevap: E

Konu: 657 sayılı Kanun: bir veya iki gün özürsüz devamsızlık | Zorluk: Orta | Bilişsel düzey: Hatırlama | Önerilen süre: 86 sn

### Soru Kökü

Bir okulun yıl sonu devam çizelgesinde memur R'nin 7 Nisan ve 18 Haziran günlerinde, aradaki günlerde görevini sürdürmesine rağmen, kabul edilmiş bir mazereti olmadan işe gelmediği görülmüştür.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre R'nin yıl içinde toplam iki günlük bu fiili hangi disiplin cezasını gerektirir?

**Çözüm:** 657 sayılı Kanun'da özürsüz olarak bir veya iki gün göreve gelmemek, aylıktan kesme cezasını gerektiren fiiller arasında sayılmıştır.

**Kritik Tuzak:** Devamsızlık cezalarında gün sayıları kademeli olarak ağırlaşır; 1-2, 3-9 ve toplam 20 gün eşikleri karıştırılmamalıdır.

| Seçenek | İfade                             | Analiz                                                                                                                                                  |
|---------|-----------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| A       | Uyarma                            | Doğru değildir. Uyarma daha hafif nitelikteki fiiller için öngörülür; bir-iki günlük özürsüz devamsızlığın karşılığı değildir.                          |
| B       | Kınama                            | Doğru değildir. Kınama cezası da bu fiil için belirlenen ceza değildir.                                                                                 |
| C       | Kademe ilerlemesinin durdurulması | Doğru değildir. Bu ceza, özürsüz ve kesintisiz üç-dokuz gün göreve gelmeme gibi daha ağır fiillerle ilişkilidir.                                        |
| D       | Devlet memurluğundan çıkarma      | Doğru değildir. Bir yılda toplam yirmi gün özürsüz devamsızlık memurluktan çıkarma fiilleri arasındadır; iki gün için uygulanmaz.                       |
| E       | Aylıktan kesme                    | Doğru seçenektir. 657 sayılı Kanun'da özürsüz olarak bir veya iki gün göreve gelmemek, aylıktan kesme cezasını gerektiren fiiller arasında sayılmıştır. |

**Kaynak yaklaşımı:** 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki Anayasa, 657, 1739, 222, 4982, 5018 ve 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi soru yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru özgündür; canlı mevzuat doğrulaması yapılamadığından yayımdan önce yürürlük kontrolü yapılmalıdır.

## 48. Soru - Doğru Cevap: C

Konu: 657 sayılı Kanun: üç ila dokuz gün özürsüz devamsızlık | Zorluk: Orta | Bilişsel düzey: Uygulama | Önerilen süre: 90 sn

### Soru Kökü

Memur S'nin yıllık izni pazar günü sona ermiştir. S, kurumca kabul edilen bir mazereti olmaksızın pazartesi, salı, çarşamba ve perşembe günleri görevine başlamamış; cuma günü işe dönmüştür.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre bu kesintisiz devamsızlık hangi disiplin cezasını gerektirir?

**Çözüm:** Özürsüz ve kesintisiz üç ila dokuz gün göreve gelmemek, kademe ilerlemesinin durdurulması cezasını gerektiren fiiller arasındadır.

**Kritik Tuzak:** "Dört gün" iki günlük aylıktan kesme ile yirmi günlük çıkarma arasında yer alır; kesintisiz 3-9 gün aralığına dikkat edilmelidir.

| Seçenek | İfade                             | Analiz                                                                                                                                               |
|---------|-----------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| A       | Uyarma                            | Doğru değildir. Dört günlük kesintisiz devamsızlık uyarma cezasından daha ağırdır.                                                                   |
| B       | Kınama                            | Doğru değildir. Kanunda bu süre için kınama değil kademe ilerlemesinin durdurulması öngörülür.                                                       |
| C       | Kademe ilerlemesinin durdurulması | Doğru seçenektir. Özürsüz ve kesintisiz üç ila dokuz gün göreve gelmemek, kademe ilerlemesinin durdurulması cezasını gerektiren fiiller arasındadır. |
| D       | Aylıktan kesme                    | Doğru değildir. Aylıktan kesme, bir veya iki günlük özürsüz devamsızlıkla ilişkilidir.                                                               |
| E       | Devlet memurluğundan çıkarma      | Doğru değildir. Memurluktan çıkarma için bir yılda toplam yirmi gün özürsüz devamsızlık gibi daha ağır eşik vardır.                                  |

**Kaynak yaklaşımı:** 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki Anayasa, 657, 1739, 222, 4982, 5018 ve 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi soru yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru özgündür; canlı mevzuat doğrulaması yapılamadığından yayımdan önce yürürlük kontrolü yapılmalıdır.

## 49. Soru - Doğru Cevap: A

Konu: 657 sayılı Kanun: hediye alma ve menfaat sağlama yasağı | Zorluk: Orta | Bilişsel düzey: Uygulama | Önerilen süre: 94 sn

### Soru Kökü

Bir okul müdürü, görev alanına giren bir işin sonuçlandırılmasından sonra ilgili şirketin kendisine yüksek değerli bir elektronik cihaz hediye etme teklifini reddetmiştir.

Müdürün bu tutumu 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'ndaki hangi yasağa uygundur?

**Çözüm:** Devlet memurlarının doğrudan veya aracı eliyle hediye istemeleri, görevleri sırasında olmasa dahi menfaat sağlama amacıyla hediye kabul etmeleri ve iş sahiplerinden borç para istemeleri veya almaları yasaktır.

**Kritik Tuzak:** Hediyein görev bittikten sonra teklif edilmesi yasağı ortadan kaldırmaz; görevle bağlantılı menfaat ilişkisi önemlidir.

| Seçenek | İfade                                        | Analiz                                                                                                                                                                                                                              |
|---------|----------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| A       | Hediye alma ve menfaat sağlama yasağına      | Doğru seçenektir. Devlet memurlarının doğrudan veya aracı eliyle hediye istemeleri, görevleri sırasında olmasa dahi menfaat sağlama amacıyla hediye kabul etmeleri ve iş sahiplerinden borç para istemeleri veya almaları yasaktır. |
| B       | Toplu eylem ve hareket yasağına              | Doğru değildir. Toplu eylem, kamu hizmetini aksatacak birlikte hareketlerle ilgilidir.                                                                                                                                              |
| C       | Ticaret ve kazanç getirici faaliyet yasağına | Doğru değildir. Şirket işletme veya ticari faaliyete katılma değil, görevle bağlantılı hediye teklifi söz konusudur.                                                                                                                |
| D       | Gizli bilgileri açıklama yasağına            | Doğru değildir. Herhangi bir gizli bilgi paylaşımı bulunmamaktadır.                                                                                                                                                                 |
| E       | İkinci görev yasağına                        | Doğru değildir. Başka bir görev üstlenme durumu yoktur.                                                                                                                                                                             |

**Kaynak yaklaşımı:** 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki Anayasa, 657, 1739, 222, 4982, 5018 ve 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi soru yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru özgündür; canlı mevzuat doğrulaması yapılamadığından yayımdan önce yürürlük kontrolü yapılmalıdır.

## 50. Soru - Doğru Cevap: D

Konu: 1739 sayılı Kanun: fırsat ve imkân eşitliği ile özel tedbirler | Zorluk: Orta | Bilişsel düzey: Analiz | Önerilen süre: 78 sn

### Soru Kökü

Bir ilde maddi imkânları sınırlı öğrenciler için burs ve yatılılık olanakları artırılmış; özel eğitime ihtiyacı olan çocuklar için de uygun eğitim ortamları ve destek hizmetleri oluşturulmuştur.

1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'na göre bu uygulamalar hangi temel ilkenin gereğidir?

**Çözüm:** Kanun, eğitimde kadın-erkek herkese fırsat ve imkân eşitliği sağlanmasını; maddi imkândan yoksun başarılı öğrenciler ile özel eğitime ve korunmaya muhtaç çocuklar için özel tedbirler alınmasını öngörür.

**Kritik Tuzak:** Özel eğitim hizmeti ayrı bir alan gibi görünse de kanunda fırsat ve imkân eşitliğini sağlamak için özel tedbir alınması kapsamında değerlendirilir.

| Seçenek | İfade                       | Analiz                                                                                                                                                                                                                       |
|---------|-----------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| A       | Karma eğitimin              | Doğru değildir. Karma eğitim kız ve erkek öğrencilerin birlikte eğitim görmesiyle ilgilidir.                                                                                                                                 |
| B       | Her yerde eğitimin          | Doğru değildir. Her yerde eğitim, eğitimin yalnız okulda değil çevrede ve yaşamın her alanında sürmesini ifade eder.                                                                                                         |
| C       | Planlılığın                 | Doğru değildir. Planlılık insan gücü ve kalkınma hedefleriyle eğitim planlamasına ilişkindir.                                                                                                                                |
| D       | Fırsat ve imkân eşitliğinin | Doğru seçenektir. Kanun, eğitimde kadın-erkek herkese fırsat ve imkân eşitliği sağlanmasını; maddi imkândan yoksun başarılı öğrenciler ile özel eğitime ve korunmaya muhtaç çocuklar için özel tedbirler alınmasını öngörür. |
| E       | Laikliğin                   | Doğru değildir. Laiklik eğitimde din ve vicdan özgürlüğü ile bilimsel esaslara uygunluğu ilgilendirir; verilen destek tedbirlerinin doğrudan ilkesi değildir.                                                                |

**Kaynak yaklaşımı:** 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki Anayasa, 657, 1739, 222, 4982, 5018 ve 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi soru yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru özgündür; canlı mevzuat doğrulaması yapılamadığından yayımdan önce yürürlük kontrolü yapılmalıdır.

## 51. Soru - Doğru Cevap: C

Konu: 1739 sayılı Kanun: süreklilik ilkesi | Zorluk: Kolay | Bilişsel düzey: Anlama | Önerilen süre: 54 sn

### Soru Kökü

Bir halk eğitimi merkezi, okul çağını geçmiş yetişkinler için okuryazarlık, dijital beceri ve meslek geliştirme kurslarını yaşamın farklı dönemlerinde erişilebilir biçimde sunmaktadır.

Bu uygulama Türk millî eğitiminin hangi temel ilkesini somutlaştırır?

**Çözüm:** Süreklilik ilkesi, fertlerin genel ve mesleki eğitimlerinin hayat boyunca devam etmesini; gençlerin eğitiminin yanında yetişkin eğitiminin de sağlanmasını öngörür.

**Kritik Tuzak:** Yetişkinlere meslek kursu verilmesi “yaygın eğitim” kurumunu gösterir; sorulan ise bu uygulamanın dayandığı temel ilke olan sürekliliktir.

| Seçenek | İfade                       | Analiz                                                                                                                                                                                |
|---------|-----------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| A       | Yöneltme                    | Doğru değildir. Yöneltilme bireylerin ilgi, yetenek ve başarılarına göre programlara yönlendirilmesiyle ilgilidir.                                                                    |
| B       | Karma eğitim                | Doğru değildir. Kız ve erkek öğrencilerin birlikte öğrenim görmesini ifade eder.                                                                                                      |
| C       | Süreklilik                  | Doğru seçenektir. Süreklilik ilkesi, fertlerin genel ve mesleki eğitimlerinin hayat boyunca devam etmesini; gençlerin eğitiminin yanında yetişkin eğitiminin de sağlanmasını öngörür. |
| D       | Bilimsellik                 | Doğru değildir. Programların bilimsel ve teknolojik esaslara dayanmasıyla ilgilidir.                                                                                                  |
| E       | Atatürk inkılap ve ilkeleri | Doğru değildir. Bu ilke millî eğitimin Atatürk ilke ve inkılapları doğrultusunda yürütülmesini belirtir; yaşam boyu eğitim vurgusunu doğrudan açıklamaz.                              |

**Kaynak yaklaşımı:** 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki Anayasa, 657, 1739, 222, 4982, 5018 ve 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi soru yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru özgündür; canlı mevzuat doğrulaması yapılamadığından yayımdan önce yürürlük kontrolü yapılmalıdır.

## 52. Soru - Doğru Cevap: A

Konu: 222 sayılı Kanun: aile başkanı kavramı | Zorluk: Orta | Bilişsel düzey: Hatırlama | Önerilen süre: 86 sn

### Soru Kökü

İlköğretime devamla yükümlü bir çocuğun velisi veya vasisi değildir; ancak çocuğu sürekli yanında barındırmakta ve çalıştırmaktadır.

222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu'nda bu kişi hangi kavramla ifade edilir?

**Çözüm:** 222 sayılı Kanun'da veli veya vasi durumunda olmadığı hâlde ilköğretime devam zorunluluğu bulunan çocuğu sürekli yanında bulunduran, barındıran ya da çalıştıran kişi "aile başkanı" olarak tanımlanır.

**Kritik Tuzak:** Gündelik dilde aile başkanı başka anlam çağrıştıracaktır; soruda 222 sayılı Kanundaki özel tanım esas alınmalıdır.

| Seçenek | İfade                  | Analiz                                                                                                                                                                                                                    |
|---------|------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| A       | Aile başkanı           | Doğru seçenektir. 222 sayılı Kanun'da veli veya vasi durumunda olmadığı hâlde ilköğretime devam zorunluluğu bulunan çocuğu sürekli yanında bulunduran, barındıran ya da çalıştıran kişi "aile başkanı" olarak tanımlanır. |
| B       | Kanuni temsilci        | Doğru değildir. Kanuni temsilci genel bir hukuk kavramıdır; kanundaki özel tanım "aile başkanı"dır.                                                                                                                       |
| C       | Vesayet makamı         | Doğru değildir. Vesayet makamı mahkeme ve vesayet denetimiyle ilgili kurumsal kavramdır.                                                                                                                                  |
| D       | Okul mümessili         | Doğru değildir. Kanunda bu durumu karşılayan böyle bir terim kullanılmaz.                                                                                                                                                 |
| E       | Sınıf rehber öğretmeni | Doğru değildir. Öğretmenin eğitim görevi vardır; çocuğu yanında barındıran kişi tanımına uymaz.                                                                                                                           |

**Kaynak yaklaşımı:** 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki Anayasa, 657, 1739, 222, 4982, 5018 ve 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi soru yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru özgündür; canlı mevzuat doğrulaması yapılamadığından yayımdan önce yürürlük kontrolü yapılmalıdır.

### 53. Soru - Doğru Cevap: D

Konu: 4982 sayılı Kanun: Bilgi Edinme Değerlendirme Kuruluna itiraz | Zorluk: Zor | Bilişsel düzey: Hatırlama | Önerilen süre: 121 sn

#### Soru Kökü

Bilgi edinme başvurusu reddedilen kişi, yargı yoluna başvurmadan önce Bilgi Edinme Değerlendirme Kuruluna itiraz etmek istemektedir.

4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'na göre bu itiraz, kararın tebliğinden itibaren kaç gün içinde yapılmalıdır?

**Çözüm:** Bilgi edinme istemi reddedilen başvuru sahibi, yargı yoluna başvurmadan önce kararın tebliğinden itibaren on beş gün içinde Bilgi Edinme Değerlendirme Kuruluna itiraz edebilir.

**Kritik Tuzak:** Kurulun karar verme süresi ile başvuru sahibinin itiraz süresi birbirine karıştırılmamalıdır.

| Seçenek | İfade  | Analiz                                                                                                                                                                                             |
|---------|--------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| A       | 7 gün  | Doğru değildir. Kanunda Kurula itiraz için öngörülen süre yedi gün değildir.                                                                                                                       |
| B       | 30 gün | Doğru değildir. Otuz gün farklı işlem süreleriyle karıştırılabilir; itiraz süresi on beş gündür.                                                                                                   |
| C       | 45 gün | Doğru değildir. Bu süre Kurula itiraz hükmünde yer almaz.                                                                                                                                          |
| D       | 15 gün | Doğru seçenektir. Bilgi edinme istemi reddedilen başvuru sahibi, yargı yoluna başvurmadan önce kararın tebliğinden itibaren on beş gün içinde Bilgi Edinme Değerlendirme Kuruluna itiraz edebilir. |
| E       | 60 gün | Doğru değildir. Genel dava süreleriyle karıştırılmamalıdır; Kurula başvuru için özel süre on beş gündür.                                                                                           |

**Kaynak yaklaşımı:** 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki Anayasa, 657, 1739, 222, 4982, 5018 ve 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi soru yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru özgündür; canlı mevzuat doğrulaması yapılamadığından yayımdan önce yürürlük kontrolü yapılmalıdır.

## 54. Soru - Doğru Cevap: B

Konu: 5018 sayılı Kanun: iç denetim | Zorluk: Zor | Bilişsel düzey: Analiz | Önerilen süre: 126 sn

### Soru Kökü

Bir kamu idaresinde kaynakların ekonomiklik, etkililik ve verimlilik esaslarına göre yönetilip yönetilmediğini değerlendiren; yönetime güvence ve danışmanlık sağlayan bağımsız ve nesnel bir faaliyet yürütülmektedir.

5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre bu faaliyet aşağıdakilerden hangisidir?

**Çözüm:** 5018 sayılı Kanunda iç denetim; kamu idaresinin çalışmalarına değer katmak ve geliştirmek için kaynakların ekonomiklik, etkililik ve verimlilik esaslarına göre yönetilip yönetilmediğini değerlendiren bağımsız, nesnel güvence ve danışmanlık faaliyeti olarak tanımlanır.

**Kritik Tuzak:** “Denetim” sözcüğü dış denetimi çağrıştırabilir; güvence ve danışmanlık ile idare içindeki değer katma işlevi iç denetimi gösterir.

| Seçenek | İfade              | Analiz                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|---------|--------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| A       | Ön mali kontrol    | Doğru değildir. Ön mali kontrol, mali karar ve işlemlerin bütçe, ödenek ve mevzuata uygunluğunun işlem öncesi veya sırasında kontrolüdür.                                                                                                                                                      |
| B       | İç denetim         | Doğru seçenektir. 5018 sayılı Kanunda iç denetim; kamu idaresinin çalışmalarına değer katmak ve geliştirmek için kaynakların ekonomiklik, etkililik ve verimlilik esaslarına göre yönetilip yönetilmediğini değerlendiren bağımsız, nesnel güvence ve danışmanlık faaliyeti olarak tanımlanır. |
| C       | Dış denetim        | Doğru değildir. Dış denetim Sayıştay tarafından TBMM adına yürütülen denetimdir.                                                                                                                                                                                                               |
| D       | Stratejik planlama | Doğru değildir. Stratejik plan amaç, hedef ve performans göstergelerinin belirlenmesidir; güvence ve danışmanlık faaliyeti değildir.                                                                                                                                                           |
| E       | Muhasebe hizmeti   | Doğru değildir. Muhasebe işlemleri gelir, gider, varlık ve yükümlülüklerin kaydedilmesi ve raporlanmasıyla ilgilidir.                                                                                                                                                                          |

**Kaynak yaklaşımı:** 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki Anayasa, 657, 1739, 222, 4982, 5018 ve 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi soru yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru özgündür; canlı mevzuat doğrulaması yapılamadığından yayımdan önce yürürlük kontrolü yapılmalıdır.

## 55. Soru - Doğru Cevap: A

Konu: 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi: Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı | Zorluk: Orta | Bilişsel düzey: Hatırlama | Önerilen süre: 78 sn

### Soru Kökü

Millî Eğitim Bakanlığında öğretim programları ile haftalık ders çizelgelerini inceleyip karara bağlama ve ders kitaplarının eğitim-öğretime uygunluğuna ilişkin süreçleri yürütme görevi aşağıdaki birimlerden hangisine aittir?

**Çözüm:** Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı, eğitim sisteminin program ve öğretim materyallerine ilişkin bilimsel ve düzenleyici incelemeleri yürüten; öğretim programları, ders çizelgeleri ve ders kitapları konusunda karar oluşturan Bakanlık birimidir.

**Kritik Tuzak:** Programı uygulayan genel müdürlüklerle programı ve ders materyalini inceleyip karara bağlayan Talim ve Terbiye Kurulu karıştırılmamalıdır.

| Seçenek | İfade                                | Analiz                                                                                                                                                                                                                                                                |
|---------|--------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| A       | Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığına | Doğru seçenektir. Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı, eğitim sisteminin program ve öğretim materyallerine ilişkin bilimsel ve düzenleyici incelemeleri yürüten; öğretim programları, ders çizelgeleri ve ders kitapları konusunda karar oluşturan Bakanlık birimidir. |
| B       | Personel Genel Müdürlüğüne           | Doğru değildir. Personel Genel Müdürlüğü insan kaynakları, atama ve özlük süreçleriyle ilgilidir.                                                                                                                                                                     |
| C       | Destek Hizmetleri Genel Müdürlüğüne  | Doğru değildir. Destek Hizmetleri lojistik, satın alma ve benzeri destek işlerini yürütür.                                                                                                                                                                            |
| D       | İnşaat ve Emlak Genel Müdürlüğüne    | Doğru değildir. Bu birim okul yapıları, taşınmaz ve yatırım işleriyle ilgilidir.                                                                                                                                                                                      |
| E       | Bilgi İşlem Genel Müdürlüğüne        | Doğru değildir. Bilgi işlem altyapısı ve bilişim hizmetleri, program ve ders kitabı kararından farklıdır.                                                                                                                                                             |

**Kaynak yaklaşımı:** 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki Anayasa, 657, 1739, 222, 4982, 5018 ve 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi soru yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru özgündür; canlı mevzuat doğrulaması yapılamadığından yayımdan önce yürürlük kontrolü yapılmalıdır.

## 56. Soru - Doğru Cevap: E

Konu: 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi: Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğü | Zorluk: Orta | Bilişsel düzey: Uygulama | Önerilen süre: 82 sn

### Soru Kökü

Millî Eğitim Bakanlığı, merkezî sistemle yapılacak bir yerleştirme sınavını planlamak, uygulamak, değerlendirmek; soru güvenliğini sağlamak ve sonuçlara yönelik itirazları incelemek istemektedir.

Bu görevler aşağıdaki hizmet birimlerinden hangisinin sorumluluğundadır?

**Çözüm:** Merkezî sınavların planlanması, uygulanması ve değerlendirilmesi; soru hazırlama ve güvenliği ile sonuç belgeleri ve itiraz işlemleri Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün görev alanındadır.

**Kritik Tuzak:** Yerleştirme sınavının belirli okul kademelerine yönelik olması, ilgili öğretim genel müdürlüğünü değil merkezî sınav hizmet birimini işaret eder.

| Seçenek | İfade                                                        | Analiz                                                                                                                                                                                                                                  |
|---------|--------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| A       | Temel Eğitim Genel Müdürlüğü'nün                             | Doğru değildir. Temel Eğitim Genel Müdürlüğü okul öncesi ve ilköğretim düzeyindeki eğitim politikası ve uygulamalarıyla ilgilidir.                                                                                                      |
| B       | Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü'nün                       | Doğru değildir. Hayat Boyu Öğrenme yaygın eğitim ve açık öğretim hizmetlerini yürütür.                                                                                                                                                  |
| C       | Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü'nün          | Doğru değildir. Bu birim uluslararası ilişkiler ve iş birlikleriyle ilgilidir.                                                                                                                                                          |
| D       | Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğü'nün                   | Doğru değildir. Özel öğretim kurumlarının açılış, işleyiş ve denetimiyle ilgilidir; Bakanlığın merkezî sınav hizmetlerini yürütmez.                                                                                                     |
| E       | Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün | Doğru seçenektir. Merkezî sınavların planlanması, uygulanması ve değerlendirilmesi; soru hazırlama ve güvenliği ile sonuç belgeleri ve itiraz işlemleri Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün görev alanındadır. |

**Kaynak yaklaşımı:** 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki Anayasa, 657, 1739, 222, 4982, 5018 ve 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi soru yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru özgündür; canlı mevzuat doğrulaması yapılamadığından yayımdan önce yürürlük kontrolü yapılmalıdır.

## T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük

57-68. sorular

### 57. Soru - Doğru Cevap: D

Konu: Millî Mücadele basını: Hâkimiyet-i Milliye | Zorluk: Kolay | Bilişsel düzey: Hatırlama | Önerilen süre: 54 sn

#### Soru Kökü

Temsil Heyetinin Ankara'ya gelişinden kısa süre sonra yayımlanmaya başlayan; Millî Mücadele'nin amaçlarını halka duyuran ve daha sonra TBMM Hükûmetinin görüşlerini yansıtan gazete aşağıdakilerden hangisidir?

**Çözüm:** Hâkimiyet-i Milliye, 10 Ocak 1920'de Ankara'da yayımlanmaya başlamış; Millî Mücadele'nin ve daha sonra TBMM Hükûmetinin kamuoyuna seslenen önemli yayın organı olmuştur.

**Kritik Tuzak:** İrade-i Milliye Sivas'ta yayımlanmıştır; Ankara ve TBMM Hükûmeti ipuçları Hâkimiyet-i Milliye'yi gösterir.

| Seçenek | İfade               | Analiz                                                                                                                                                                                     |
|---------|---------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| A       | İkdam               | Doğru değildir. İkdam İstanbul'da yayımlanan bir gazetedir; Ankara'daki Millî Mücadele organı değildir.                                                                                    |
| B       | Tercüman-ı Ahvâl    | Doğru değildir. Tercüman-ı Ahvâl 1860'ta yayımlanan ilk özel Türk gazetesi olarak bilinir.                                                                                                 |
| C       | Tasvir-i Efkâr      | Doğru değildir. Tasvir-i Efkâr Tanzimat döneminden itibaren İstanbul basınının önemli gazetelerindendir.                                                                                   |
| D       | Hâkimiyet-i Milliye | Doğru seçenektir. Hâkimiyet-i Milliye, 10 Ocak 1920'de Ankara'da yayımlanmaya başlamış; Millî Mücadele'nin ve daha sonra TBMM Hükûmetinin kamuoyuna seslenen önemli yayın organı olmuştur. |
| E       | Ceride-i Havadis    | Doğru değildir. Ceride-i Havadis 19. yüzyılda yayımlanan yarı resmî nitelikli gazetedir.                                                                                                   |

**Kaynak yaklaşımı:** 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki kronoloji, neden-sonuç, belge, inkılap ve dış politika soru yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru kökü, olay örgüsü ve seçenekler özgündür.

## 58. Soru - Doğru Cevap: D

Konu: Misak-ı Millî: halkoyuna dayalı sınır anlayışı | Zorluk: Orta | Bilişsel düzey: Analiz | Önerilen süre: 90 sn

### Soru Kökü

Misak-ı Millî’de, Mondros Ateşkes Antlaşması imzalandığı sırada Arap çoğunluğun yaşadığı ve işgal altında bulunan bölgelerin geleceğinin, halkın serbestçe vereceği oya göre belirlenmesi öngörülmüştür.

Bu karar aşağıdaki ilkelerden hangisine dayanır?

**Çözüm:** Söz konusu hüküm, bir bölgenin siyasi geleceğinin dışarıdan dayatma yerine orada yaşayan halkın serbest iradesiyle belirlenmesini savunur. Bu, millî irade ve self-determinasyon anlayışıyla uyumludur.

**Kritik Tuzak:** Misak-ı Millî yalnız coğrafi sınır listesi değildir; bazı bölgeler için halkın serbest iradesini esas alan yöntem de içerir.

| Seçenek | İfade                                                        | Analiz                                                                                                                                                                                                                    |
|---------|--------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| A       | Mutlak monarşinin güçlendirilmesine                          | Doğru değildir. Karar hanedan iradesini değil halkoyunu esas alır.                                                                                                                                                        |
| B       | Manda yönetiminin kabulüne                                   | Doğru değildir. Bölgenin yabancı bir devletin yönetimine bırakılması değil halkın karar vermesi savunulmuştur.                                                                                                            |
| C       | Kapitülasyonların sürdürülmesine                             | Doğru değildir. Ekonomik ayrıcalıklarla sınırların halkoyuyla belirlenmesi farklı konulardır.                                                                                                                             |
| D       | Millî irade ve halkların kendi geleceğini belirleme ilkesine | Doğru seçenektir. Söz konusu hüküm, bir bölgenin siyasi geleceğinin dışarıdan dayatma yerine orada yaşayan halkın serbest iradesiyle belirlenmesini savunur. Bu, millî irade ve self-determinasyon anlayışıyla uyumludur. |
| E       | Saltanatın yetkilerinin genişletilmesine                     | Doğru değildir. Misak-ı Millî’nin bu hükmünde halkın iradesi öne çıkmaktadır.                                                                                                                                             |

**Kaynak yaklaşımı:** 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki kronoloji, neden-sonuç, belge, inkılap ve dış politika soru yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru kökü, olay örgüsü ve seçenekler özgündür.

## 59. Soru - Doğru Cevap: B

Konu: Saltanatın kaldırılması: Lozan öncesi siyasi ikiliğin sona ermesi | Zorluk: Orta | Bilişsel düzey: Analiz | Önerilen süre: 94 sn

### Soru Kökü

Lozan Konferansı'na hem İstanbul Hükûmetinin hem TBMM Hükûmetinin davet edilmesi üzerine TBMM, 1 Kasım 1922'de saltanatı kaldırmıştır.

Bu kararın alınmasında aşağıdakilerden hangisi doğrudan etkili olmuştur?

**Çözüm:** İki hükûmetin birlikte davet edilmesi temsil ikiliği oluşturmuştur. Saltanatın kaldırılmasıyla İstanbul Hükûmetinin hukuki-siyasi varlığı sona ermiş ve Lozan'da Türkiye'yi yalnız TBMM Hükûmeti temsil etmiştir.

**Kritik Tuzak:** Saltanatın kaldırılmasının genel nedeni millî egemenliktir; sorudaki Lozan daveti ise kararın doğrudan ve yakın siyasi gerekçesini sorar.

| Seçenek | İfade                                                                                       | Analiz                                                                                                                                                                                                                              |
|---------|---------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| A       | Halifeliği aynı anda sona erdirmek                                                          | Doğru değildir. Halifelik 1924'e kadar devam etmiştir; saltanatla aynı gün kaldırılmamıştır.                                                                                                                                        |
| B       | Türk milletini uluslararası alanda temsil eden tek meşru otoritenin TBMM olduğunu göstermek | Doğru seçenektir. İki hükûmetin birlikte davet edilmesi temsil ikiliği oluşturmuştur. Saltanatın kaldırılmasıyla İstanbul Hükûmetinin hukuki-siyasi varlığı sona ermiş ve Lozan'da Türkiye'yi yalnız TBMM Hükûmeti temsil etmiştir. |
| C       | Çok partili hayata geçmek                                                                   | Doğru değildir. Kararın temel amacı temsil ikiliğini ve monarşik egemenliği sona erdirmektir.                                                                                                                                       |
| D       | Yabancı okulları kapatmak                                                                   | Doğru değildir. Yabancı okullar Lozan ve sonraki eğitim düzenlemeleriyle ilgilidir.                                                                                                                                                 |
| E       | Boğazları tamamen silahsızlandırmak                                                         | Doğru değildir. Boğazlar rejimi Lozan görüşmelerinin ayrı bir konusudur.                                                                                                                                                            |

**Kaynak yaklaşımı:** 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki kronoloji, neden-sonuç, belge, inkılap ve dış politika soru yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru kökü, olay örgüsü ve seçenekler özgündür.

## 60. Soru - Doğru Cevap: E

Konu: Lozan Barış Antlaşması: Patrikhane meselesi | Zorluk: Zor | Bilişsel düzey: Değerlendirme | Önerilen süre: 106 sn

### Soru Kökü

Lozan görüşmelerinde Türkiye, Fener Rum Patrikhanesinin ülke dışına çıkarılmasını istemiş; yapılan uzlaşma sonucunda Patrikhane İstanbul'da kalmıştır.

Bu uzlaşmanın temel şartı aşağıdakilerden hangisidir?

**Çözüm:** Lozan'daki uzlaşmayla Patrikhane İstanbul'da kalmış; siyasi, idari ve yargısal ayrıcalıklardan arındırılarak yalnız dinî nitelikte bir kurum olarak kabul edilmiştir.

**Kritik Tuzak:** Patrikhanenin İstanbul'da kalması, eski siyasi ve hukuki ayrıcalıklarının sürdüğü anlamına gelmez.

| Seçenek | İfade                                                                | Analiz                                                                                                                                                                                  |
|---------|----------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| A       | Bağımsız bir devlet statüsü kazanması                                | Doğru değildir. Patrikhane devlet veya özerk siyasi bölge statüsü elde etmemiştir.                                                                                                      |
| B       | Türk yargı sisteminin dışında tutulması                              | Doğru değildir. Türkiye'nin egemenlik ve hukuk düzeni içinde kalmış, ayrı yargı ayrıcalığı tanınmamıştır.                                                                               |
| C       | Kapitülasyonlardan yararlanmaya devam etmesi                         | Doğru değildir. Kapitülasyonlar Lozan'da kaldırılmıştır.                                                                                                                                |
| D       | Boğazların yönetimini üstlenmesi                                     | Doğru değildir. Boğazlar rejimiyle Patrikhane arasında görev ilişkisi yoktur.                                                                                                           |
| E       | Patrikhanenin yalnız dinî işlerle ilgilenen bir kurum olarak kalması | Doğru seçenektir. Lozan'daki uzlaşmayla Patrikhane İstanbul'da kalmış; siyasi, idari ve yargısal ayrıcalıklardan arındırılarak yalnız dinî nitelikte bir kurum olarak kabul edilmiştir. |

**Kaynak yaklaşımı:** 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki kronoloji, neden-sonuç, belge, inkılap ve dış politika soru yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru kökü, olay örgüsü ve seçenekler özgündür.

**61. Soru - Doğru Cevap: D**

Konu: Şapka İktisası Hakkında Kanun | Zorluk: Kolay | Bilişsel düzey: Hatırlama | Önerilen süre: 58 sn

**Soru Kökü**

1925 yılında çıkarılan bir kanunla kamu görevlilerinin ve toplumun çağdaş kıyafet anlayışına yönelmesi hedeflenmiş; dinî kıyafetlerin görev ve yetki dışında kullanılmasına ilişkin sonraki düzenlemelere de zemin hazırlanmıştır.

Bu kanun aşağıdakilerden hangisidir?

**Çözüm:** 25 Kasım 1925 tarihli Şapka İktisası Hakkında Kanun, kıyafette çağdaşlaşma yönündeki düzenlemelerin başlıca adımlarındandır.

**Kritik Tuzak:** 1925'te birden çok önemli kanun çıkarılmıştır; "kıyafet" ve "şapka" bağlamı ayırt edici ipucudur.

| Seçenek | İfade                         | Analiz                                                                                                                                         |
|---------|-------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| A       | Soyadı Kanunu                 | Doğru değildir. Soyadı Kanunu 1934'te aile adlarının kullanılmasını düzenlemiştir.                                                             |
| B       | Tevhid-i Tedrisat Kanunu      | Doğru değildir. Tevhid-i Tedrisat eğitim kurumlarını Millî Eğitim Bakanlığı çatısı altında birleştirmiştir.                                    |
| C       | Kabotaj Kanunu                | Doğru değildir. Kabotaj Kanunu Türk karasularındaki taşıma ve liman hizmetleri hakkını Türk vatandaşlarına vermiştir.                          |
| D       | Şapka İktisası Hakkında Kanun | Doğru seçenektir. 25 Kasım 1925 tarihli Şapka İktisası Hakkında Kanun, kıyafette çağdaşlaşma yönündeki düzenlemelerin başlıca adımlarındandır. |
| E       | Takrir-i Sükûn Kanunu         | Doğru değildir. Takrir-i Sükûn 1925'te kamu düzeni ve siyasi istikrar amacıyla çıkarılmıştır; kıyafet düzenlemesi değildir.                    |

**Kaynak yaklaşımı:** 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki kronoloji, neden-sonuç, belge, inkılap ve dış politika soru yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru kökü, olay örgüsü ve seçenekler özgündür.

## 62. Soru - Doğru Cevap: A

Konu: Türk Medeni Kanunu: hukuk birliği ve toplumsal yaşam | Zorluk: Orta | Bilişsel düzey: Analiz | Önerilen süre: 86 sn

### Soru Kökü

1926 Türk Medeni Kanunu ile resmî nikâh zorunlu hâle getirilmiş, tek eşlilik esası benimsenmiş ve kadınların miras ile boşanma konularındaki hukuki konumu güçlendirilmiştir.

Bu düzenlemelerin ortak sonucu aşağıdakilerden hangisidir?

**Çözüm:** Türk Medeni Kanunu, aile ve kişi hukukunda dinî-mezhepsel farklı uygulamaların yerine laik, genel ve ülke çapında geçerli bir hukuk düzeni kurmuştur.

**Kritik Tuzak:** Kadın haklarının gelişmesi önemli bir sonuçtur; soruda farklı düzenlemelerin ortak ve daha kapsamlı sonucu hukuk birliğidir.

| Seçenek | İfade                                                                               | Analiz                                                                                                                                                                  |
|---------|-------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| A       | Aile ve kişi hukukunun laik ve tek bir hukuk düzeni içinde yeniden yapılandırılması | Doğru seçenektir. Türk Medeni Kanunu, aile ve kişi hukukunda dinî-mezhepsel farklı uygulamaların yerine laik, genel ve ülke çapında geçerli bir hukuk düzeni kurmuştur. |
| B       | Saltanat yönetiminin güçlendirilmesi                                                | Doğru değildir. Kanun Cumhuriyet döneminin laik hukuk anlayışını güçlendirmiştir.                                                                                       |
| C       | Kapitülasyonların yeniden uygulanması                                               | Doğru değildir. Kapitülasyonlar Lozan'da kaldırılmış; Medeni Kanun iç hukuk düzenlemesidir.                                                                             |
| D       | Eğitim kurumlarının askerîleştirilmesi                                              | Doğru değildir. Kanun aile ve kişi hukukuyla ilgilidir.                                                                                                                 |
| E       | Tarım üretiminin devletleştirilmesi                                                 | Doğru değildir. Ekonomi ve tarım politikası değil medeni hukuk düzenlenmiştir.                                                                                          |

**Kaynak yaklaşımı:** 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki kronoloji, neden-sonuç, belge, inkılap ve dış politika soru yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru kökü, olay örgüsü ve seçenekler özgündür.

### 63. Soru - Doğru Cevap: A

Konu: Harf İnkılabı ve Millet Mektepleri | Zorluk: Orta | Bilişsel düzey: Hatırlama | Önerilen süre: 90 sn

#### Soru Kökü

Yeni Türk harflerinin kabulünden sonra yetişkinlere kısa sürede okuma-yazma öğretmek ve yeni yazının toplumda yaygınlaşmasını sağlamak amacıyla ülke çapında açılan kurum aşağıdakilerden hangisidir?

**Çözüm:** 1928 Harf İnkılabı sonrasında Millet Mektepleri açılmış; okul çağını geçmiş geniş halk kesimlerine yeni harflerle okuma-yazma öğretimi yapılmıştır.

**Kritik Tuzak:** Halkevleri de halk eğitimi yapmıştır; ancak Harf İnkılabı'nın hemen ardından yeni yazıyı öğretmek için açılan kurum Millet Mektepleridir.

| Seçenek | İfade             | Analiz                                                                                                                                                                |
|---------|-------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| A       | Millet Mektepleri | Doğru seçenektir. 1928 Harf İnkılabı sonrasında Millet Mektepleri açılmış; okul çağını geçmiş geniş halk kesimlerine yeni harflerle okuma-yazma öğretimi yapılmıştır. |
| B       | Halkevleri        | Doğru değildir. Halkevleri 1932'de kültür, sanat, spor ve halk eğitimi çalışmaları için kurulmuştur; yeni harflerin ilk yaygın öğretim kurumu değildir.               |
| C       | Köy Enstitüleri   | Doğru değildir. Köy Enstitüleri 1940'ta öğretmen yetiştirmek amacıyla kurulmuştur.                                                                                    |
| D       | Darülfünun        | Doğru değildir. Darülfünun yükseköğretim kurumudur; yetişkinlere yeni harf öğretimi için açılmamıştır.                                                                |
| E       | Sanayi Mektepleri | Doğru değildir. Sanayi mektepleri mesleki teknik eğitimle ilgilidir.                                                                                                  |

**Kaynak yaklaşımı:** 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki kronoloji, neden-sonuç, belge, inkılap ve dış politika soru yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru kökü, olay örgüsü ve seçenekler özgündür.

**64. Soru - Doğru Cevap: B**

Konu: Türk Tarih Kurumu: millî tarih araştırmaları | Zorluk: Orta | Bilişsel düzey: Hatırlama | Önerilen süre: 94 sn

**Soru Kökü**

1931'de kurulan Türk Tarihi Tetkik Cemiyetinin temel amacı aşağıdakilerden hangisidir?

**Çözüm:** Türk Tarihi Tetkik Cemiyeti, daha sonra Türk Tarih Kurumu adını almış; Türk tarihini kaynaklara ve bilimsel araştırmaya dayalı biçimde incelemeyi amaçlamıştır.

**Kritik Tuzak:** Türk Tarih Kurumu ile Türk Dil Kurumunun kuruluş amaçları birbirine karıştırılmamalıdır.

| Seçenek | İfade                                                                                       | Analiz                                                                                                                                                                            |
|---------|---------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| A       | Yeni Türk harflerini yetişkinlere öğretmek                                                  | Doğru değildir. Bu görev Millet Mekteplerinin temel işlevidir.                                                                                                                    |
| B       | Türk tarihini bilimsel yöntemlerle araştırmak ve dünya tarihi içindeki yerini ortaya koymak | Doğru seçenektir. Türk Tarihi Tetkik Cemiyeti, daha sonra Türk Tarih Kurumu adını almış; Türk tarihini kaynaklara ve bilimsel araştırmaya dayalı biçimde incelemeyi amaçlamıştır. |
| C       | Türk dilini yabancı etkilerden arındırmaya yönelik çalışmalar yapmak                        | Doğru değildir. Bu amaç daha çok Türk Dil Tetkik Cemiyeti, yani Türk Dil Kurumu ile ilişkilidir.                                                                                  |
| D       | Sanayi yatırımlarını finanse etmek                                                          | Doğru değildir. Bu ekonomik kurumların görevidir; tarih araştırma cemiyetinin amacı değildir.                                                                                     |
| E       | Yerel yönetimlerin bütçelerini denetlemek                                                   | Doğru değildir. Kuruluşun mali veya idari denetim görevi yoktur.                                                                                                                  |

**Kaynak yaklaşımı:** 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki kronoloji, neden-sonuç, belge, inkılap ve dış politika soru yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru kökü, olay örgüsü ve seçenekler özgündür.

## 65. Soru - Doğru Cevap: E

Konu: Halkevleri: kültür ve halk eğitimi | Zorluk: Orta | Bilişsel düzey: Anlama | Önerilen süre: 78 sn

### Soru Kökü

1932'de açılmaya başlayan bir kurum; dil-edebiyat, güzel sanatlar, temsil, spor, sosyal yardım, halk dershaneleri ve kütüphane gibi şubeler aracılığıyla geniş halk kesimlerine ulaşmıştır.

Bu kurum aşağıdakilerden hangisidir?

**Çözüm:** Halkevleri, Cumhuriyetin kültür ve eğitim politikalarını geniş halk kesimlerine ulaştırmak; sanat, spor, okuma, temsil ve sosyal yardım çalışmalarını yaygınlaştırmak amacıyla kurulmuştur.

**Kritik Tuzak:** Okuma-yazma kursu ifadesi Millet Mekteplerini düşündürebilir; şube çeşitliliği ve 1932 tarihi Halkevlerini gösterir.

| Seçenek | İfade                | Analiz                                                                                                                                                                                                        |
|---------|----------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| A       | Millet Mektepleri    | Doğru değildir. Millet Mektepleri 1928 sonrasında yeni harflerle okuma-yazma öğretimine odaklanmıştır.                                                                                                        |
| B       | Nizamiye Medreseleri | Doğru değildir. Nizamiye Medreseleri Büyük Selçuklu döneminin yüksek eğitim kurumlarıdır.                                                                                                                     |
| C       | Encümen-i Daniş      | Doğru değildir. Encümen-i Daniş Tanzimat döneminde bilim ve eğitim çalışmaları için oluşturulmuştur.                                                                                                          |
| D       | Enderun Mektebi      | Doğru değildir. Enderun Osmanlı sarayında yönetici ve sanatçı yetiştiren eğitim kurumudur.                                                                                                                    |
| E       | Halkevleri           | Doğru seçenektir. Halkevleri, Cumhuriyetin kültür ve eğitim politikalarını geniş halk kesimlerine ulaştırmak; sanat, spor, okuma, temsil ve sosyal yardım çalışmalarını yaygınlaştırmak amacıyla kurulmuştur. |

**Kaynak yaklaşımı:** 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki kronoloji, neden-sonuç, belge, inkılap ve dış politika soru yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru kökü, olay örgüsü ve seçenekler özgündür.

**66. Soru - Doğru Cevap: A**

Konu: Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası ve ekonomik bağımsızlık | Zorluk: Orta | Bilişsel düzey: Hatırlama | Önerilen süre: 82 sn

**Soru Kökü**

1930'da kurulan bir kurumla banknot çıkarma yetkisinin millî bir kuruma bırakılması, para ve kredi politikasının daha düzenli yürütülmesi ve ekonomik bağımsızlığın güçlendirilmesi amaçlanmıştır.

Bu kurum aşağıdakilerden hangisidir?

**Çözüm:** Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası 1930'da kurulmuş; para istikrarı, banknot ihracı ve kredi sisteminin düzenlenmesi bakımından ekonomik bağımsızlık politikasının önemli adımlarından biri olmuştur.

**Kritik Tuzak:** Cumhuriyet döneminde kurulan ekonomik kurumların görevleri farklıdır; banknot ve para politikası Merkez Bankasını ayırır.

| Seçenek | İfade                             | Analiz                                                                                                                                                                                                                 |
|---------|-----------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| A       | Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası | Doğru seçenektir. Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası 1930'da kurulmuş; para istikrarı, banknot ihracı ve kredi sisteminin düzenlenmesi bakımından ekonomik bağımsızlık politikasının önemli adımlarından biri olmuştur. |
| B       | Etibank                           | Doğru değildir. Etibank maden kaynaklarının işletilmesi ve finansmanı ile ilgilidir.                                                                                                                                   |
| C       | Sümerbank                         | Doğru değildir. Sümerbank sanayi yatırımları ve işletmeleriyle öne çıkmıştır.                                                                                                                                          |
| D       | Maden Tetkik ve Arama Enstitüsü   | Doğru değildir. MTA maden kaynaklarını araştırmak amacıyla kurulmuştur.                                                                                                                                                |
| E       | Türkiye İş Bankası                | Doğru değildir. İş Bankası özel girişim ve ticari bankacılığın gelişmesine katkı sağlamıştır; merkez bankası görevini üstlenmez.                                                                                       |

**Kaynak yaklaşımı:** 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki kronoloji, neden-sonuç, belge, inkılap ve dış politika soru yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru kökü, olay örgüsü ve seçenekler özgündür.

## 67. Soru - Doğru Cevap: E

Konu: Atatürk dönemi dış politika: Briand-Kellogg ve Litvinov Protokolü | Zorluk: Zor | Bilişsel düzey: Analiz | Önerilen süre: 116 sn

### Soru Kökü

Türkiye'nin Briand-Kellogg Paktı'na katılması ve Litvinov Protokolü'nü imzalaması aşağıdaki dış politika amaçlarından hangisiyle en doğrudan ilişkilidir?

**Çözüm:** Briand-Kellogg Paktı savaştan bir millî politika aracı olarak vazgeçilmesini; Litvinov Protokolü ise bu ilkenin bölgesel olarak daha hızlı yürürlüğe konulmasını amaçlamıştır. Türkiye'nin katılımı "Yurtta sulh, cihanda sulh" çizgisiyle uyumludur.

**Kritik Tuzak:** Her uluslararası belge ittifak veya askerî blok değildir; bu iki belge savaşın reddi ve barışçı politika temasıyla birleşir.

| Seçenek | İfade                                                                                                | Analiz                                                                                                                                                                                                                                                                  |
|---------|------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| A       | Sömürge alanlarını genişletme                                                                        | Doğru değildir. Paktlar yayılmacılığı değil savaştan vazgeçmeyi hedeflemiştir.                                                                                                                                                                                          |
| B       | Boğazları tek taraflı olarak kapatma                                                                 | Doğru değildir. Boğazlar rejimi Lozan ve Montrö ile düzenlenmiştir.                                                                                                                                                                                                     |
| C       | Kapitülasyonları yeniden yürürlüğe koyma                                                             | Doğru değildir. Bu belgeler ekonomik ayrıcalıklarla ilgili değildir.                                                                                                                                                                                                    |
| D       | Balkan devletleri üzerinde askerî hâkimiyet kurma                                                    | Doğru değildir. Amaç askerî üstünlük değil barışçı uyumsuzluk çözümüdür.                                                                                                                                                                                                |
| E       | Savaşı uluslararası uyuşmazlıkların çözüm aracı olmaktan çıkarma ve barışçı iş birliğini güçlendirme | Doğru seçenektir. Briand-Kellogg Paktı savaştan bir millî politika aracı olarak vazgeçilmesini; Litvinov Protokolü ise bu ilkenin bölgesel olarak daha hızlı yürürlüğe konulmasını amaçlamıştır. Türkiye'nin katılımı "Yurtta sulh, cihanda sulh" çizgisiyle uyumludur. |

**Kaynak yaklaşımı:** 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki kronoloji, neden-sonuç, belge, inkılap ve dış politika soru yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru kökü, olay örgüsü ve seçenekler özgündür.

## 68. Soru - Doğru Cevap: A

Konu: Hatay meselesi: 1937-1939 kronolojisi | Zorluk: Orta | Bilişsel düzey: Analiz | Önerilen süre: 90 sn

### Soru Kökü

Hatay meselesiyle ilgili aşağıdaki gelişmelerin kronolojik sıralaması hangisidir?

- I. Hatay'ın Türkiye'ye katılması
- II. Hatay Devleti'nin kurulması
- III. İskenderun Sancağına ayrı bir statü tanınması

**Çözüm:** 1937'de İskenderun Sancağına ayrı statü tanınmış, 1938'de Hatay Devleti kurulmuş ve Hatay Meclisinin kararıyla 1939'da Türkiye'ye katılma gerçekleşmiştir.

**Kritik Tuzak:** Özerk statü, bağımsız Hatay Devleti ve Türkiye'ye katılma birbirinden ayrı üç aşamadır.

| Seçenek | İfade        | Analiz                                                                                                                                                                       |
|---------|--------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| A       | III - II - I | Doğru seçenektir. 1937'de İskenderun Sancağına ayrı statü tanınmış, 1938'de Hatay Devleti kurulmuş ve Hatay Meclisinin kararıyla 1939'da Türkiye'ye katılma gerçekleşmiştir. |
| B       | I - II - III | Doğru değildir. Türkiye'ye katılma sürecin son aşamasıdır, ilk değildir.                                                                                                     |
| C       | II - III - I | Doğru değildir. Ayrı statü Hatay Devleti kurulmadan önce tanınmıştır.                                                                                                        |
| D       | III - I - II | Doğru değildir. Hatay Devleti kurulmadan Türkiye'ye katılma gerçekleşmemiştir.                                                                                               |
| E       | II - I - III | Doğru değildir. Hem ayrı statünün hem de katılmanın yeri yanlıştır.                                                                                                          |

**Kaynak yaklaşımı:** 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki kronoloji, neden-sonuç, belge, inkılap ve dış politika soru yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru kökü, olay örgüsü ve seçenekler özgündür.

## Eğitim Bilimleri

69-80. sorular

## 69. Soru - Doğru Cevap: D

Konu: Piaget: somut işlemler ve korunumu kavrama | Zorluk: Kolay | Bilişsel düzey: Uygulama | Önerilen süre: 54 sn

## Soru Kökü

Bir öğretmen eşit miktardaki suyu aynı biçimdeki iki bardağa koyar. Daha sonra bardaklardan birindeki suyu uzun ve ince bir kaba aktarır. Öğrenci, su seviyesi yükselse de miktarın değişmediğini; çünkü su eklenmediğini veya çıkarılmadığını söyler.

Bu öğrenci Piaget'ye göre hangi bilişsel kazanımı göstermektedir?

**Çözüm:** Korunum, nesnenin biçimi veya görünüşü değişse de miktar, sayı, hacim gibi temel özelliğin aynı kaldığını anlayabilmektir. Öğrenci görünüş yerine zihinsel tersine çevirmeye dayalı akıl yürütmektedir.

**Kritik Tuzak:** Kabin yüksekliği değiştiği için su miktarının değiştiğini sanmak algıya bağımlılıktır; öğrenci görünüşün ötesine geçtiği için korunum kazanmıştır.

| Seçenek | İfade                    | Analiz                                                                                                                                                                                                                    |
|---------|--------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| A       | Nesne sürekliliği        | Doğru değildir. Nesne sürekliliği görünmeyen nesnenin varlığını sürdürdüğünü anlamadır ve duyu-motor dönemde gelişir.                                                                                                     |
| B       | Benmerkezci düşünme      | Doğru değildir. Benmerkezcilik başkasının bakış açısını almakta zorlanmadır; verilen durum miktar korunumu ile ilgilidir.                                                                                                 |
| C       | Ertelenmiş taklit        | Doğru değildir. Ertelenmiş taklit daha önce görülen davranışın sonradan yeniden yapılmasıdır.                                                                                                                             |
| D       | Korunum ilkesini kazanma | Doğru seçenektir. Korunum, nesnenin biçimi veya görünüşü değişse de miktar, sayı, hacim gibi temel özelliğin aynı kaldığını anlayabilmektir. Öğrenci görünüş yerine zihinsel tersine çevirmeye dayalı akıl yürütmektedir. |
| E       | Sembolik oyun            | Doğru değildir. Bir nesneyi başka bir şeymiş gibi kullanma davranışdır; miktar değişmezliğini açıklamaz.                                                                                                                  |

**Kaynak yaklaşımı:** 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki eğitim bilimleri kavramlarını senaryoyla ölçme, veri yorumlama ve güçlü çeldirici oluşturma yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru kökü ve seçenekler özgündür.

## 70. Soru - Doğru Cevap: B

Konu: Erikson: çalışkanlığa karşı aşağılık duygusu | Zorluk: Orta | Bilişsel düzey: Anlama | Önerilen süre: 78 sn

### Soru Kökü

İlkokul çağındaki bir öğrenci, yaptığı ürünlerin yetişkinler ve akranları tarafından değerli bulunmasını istemekte; görevleri tamamladıkça yeterli ve üretken hissetmekte, sürekli başarısız olduğunda ise kendini beceriksiz görmektedir.

Erikson'un psikososyal gelişim kuramına göre bu öğrenci hangi çatışmayı yaşamaktadır?

**Çözüm:** Okul çağında çocuk akademik ve toplumsal görevlerde yeterlik geliştirmeye çalışır. Başarı ve takdir çalışkanlık duygusunu; sürekli başarısızlık ve küçümsenme ise aşağılık duygusunu güçlendirir.

**Kritik Tuzak:** “Üretken hissetme” sözcüğü yetişkinlikteki üretkenliği çağrıştıracaktır; okul çağı ve görev yeterliği çalışkanlık-aşağılık çatışmasını gösterir.

| Seçenek | İfade                               | Analiz                                                                                                                                                                                                              |
|---------|-------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| A       | Güvene karşı güvensizlik            | Doğru değildir. Bu çatışma yaşamın ilk yılında bakım verenle kurulan temel güvenle ilgilidir.                                                                                                                       |
| B       | Çalışkanlığa karşı aşağılık duygusu | Doğru seçenektir. Okul çağında çocuk akademik ve toplumsal görevlerde yeterlik geliştirmeye çalışır. Başarı ve takdir çalışkanlık duygusunu; sürekli başarısızlık ve küçümsenme ise aşağılık duygusunu güçlendirir. |
| C       | Özerkliğe karşı utanç ve kuşku      | Doğru değildir. Erken çocuklukta bağımsız davranma ve öz kontrol gelişimiyle ilişkilidir.                                                                                                                           |
| D       | Kimliğe karşı rol karmaşası         | Doğru değildir. Ergenlikte benlik ve gelecek rollerinin bütünleştirilmesiyle ilgilidir.                                                                                                                             |
| E       | Üretkenliğe karşı durgunluk         | Doğru değildir. Yetişkinlikte gelecek kuşaklara katkı sunma ve üretken olma çatışmasıdır.                                                                                                                           |

**Kaynak yaklaşımı:** 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki eğitim bilimleri kavramlarını senaryoya ölçe, veri yorumlama ve güçlü çeldirici oluşturma yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru kökü ve seçenekler özgündür.

## 71. Soru - Doğru Cevap: E

Konu: Kohlberg: yasa ve düzen eğilimi | Zorluk: Orta | Bilişsel düzey: Analiz | Önerilen süre: 82 sn

### Soru Kökü

Bir öğrenci, “Kimse görmese bile okulun ortak eşyasına zarar vermemeliyiz; kurallar herkes için geçerli olursa düzen korunur ve toplum işleyebilir.” demektedir.

Kohlberg'in ahlak gelişimi kuramına göre bu düşünce hangi düzeye en uygundur?

**Çözüm:** Yasa ve düzen eğiliminde birey, toplumsal düzenin sürmesi için kurallara ve otoriteye uymayı ahlaki görev olarak görür. Öğrenci kişisel ödül yerine ortak düzeni temel almaktadır.

**Kritik Tuzak:** Kurala uymak her zaman ceza korkusu değildir; gerekçe toplumsal düzen ise yasa ve düzen eğilimidir.

| Seçenek | İfade                                                   | Analiz                                                                                                                                                                                               |
|---------|---------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| A       | Gelenek öncesi düzeyde itaat-ceza eğilimine             | Doğru değildir. Bu aşamada davranış ceza görmemek için yapılır; öğrenci kimsenin görmediği durumda da toplumsal düzeni gerekçe göstermektedir.                                                       |
| B       | Gelenek öncesi düzeyde araçsal ilişki eğilimine         | Doğru değildir. Araçsal eğilim kişisel çıkar ve karşılıklı değişime dayanır.                                                                                                                         |
| C       | Gelenek sonrası düzeyde evrensel etik ilkeler eğilimine | Doğru değildir. Evrensel ilkeler yasaları aşan soyut adalet ve insan haklarına dayanır; burada mevcut düzen ve kurala bağlılık öne çıkmaktadır.                                                      |
| D       | Ahlak öncesi düşünmeye                                  | Doğru değildir. Öğrenci açık bir ahlaki gerekçe ve toplumsal düzen anlayışı geliştirmiştir.                                                                                                          |
| E       | Geleneksel düzeyde yasa ve düzen eğilimine              | Doğru seçenektir. Yasa ve düzen eğiliminde birey, toplumsal düzenin sürmesi için kurallara ve otoriteye uymayı ahlaki görev olarak görür. Öğrenci kişisel ödül yerine ortak düzeni temel almaktadır. |

**Kaynak yaklaşımı:** 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki eğitim bilimleri kavramlarını senaryoyla ölçme, veri yorumlama ve güçlü çeldirici oluşturma yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru kökü ve seçenekler özgündür.

## 72. Soru - Doğru Cevap: D

Konu: Carroll okulda öğrenme modeli | Zorluk: Orta | Bilişsel düzey: Anlama | Önerilen süre: 86 sn

### Soru Kökü

Bir öğretmen, öğrencinin bir konuyu öğrenebilmesi için gereken süre ile gerçekten öğrenmeye ayırdığı süre arasındaki farkı azaltmaya çalışmaktadır. Ek süre, uygun öğretim ve yardım sağlayarak öğrencilerin çoğunun hedefe ulaşabileceğini savunmaktadır.

Bu yaklaşım aşağıdaki modellerden hangisine dayanır?

**Çözüm:** Carroll'a göre öğrenme düzeyi, öğrencinin öğrenmeye ayırdığı zamanın öğrenmek için ihtiyaç duyduğu zamana oranıyla açıklanır. Öğretim niteliği, fırsat, sebat ve yetenek bu zaman ilişkisini etkiler.

**Kritik Tuzak:** Ek süre ve yardım tam öğrenmeyi de çağırıştırabilir; ancak "ayrılan zaman / ihtiyaç duyulan zaman" ifadesi Carroll modelinin özgül açıklamasıdır.

| Seçenek | İfade                                | Analiz                                                                                                                                                                                                                  |
|---------|--------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| A       | Gagné'nin öğretim durumları modeline | Doğru değildir. Gagné öğrenme koşulları ve öğretim olaylarını açıklar; temel denklem zaman ayrılan/zaman gerekli ilişkisi değildir.                                                                                     |
| B       | Bloom'un bilişsel alan taksonomisine | Doğru değildir. Bloom taksonomisi bilişsel hedef düzeylerini sınıflandırır.                                                                                                                                             |
| C       | Gardner'in çoklu zekâ kuramına       | Doğru değildir. Çoklu zekâ farklı yetenek alanlarını ele alır; zaman oranı modelin merkezinde değildir.                                                                                                                 |
| D       | Carroll'un okulda öğrenme modeline   | Doğru seçenektir. Carroll'a göre öğrenme düzeyi, öğrencinin öğrenmeye ayırdığı zamanın öğrenmek için ihtiyaç duyduğu zamana oranıyla açıklanır. Öğretim niteliği, fırsat, sebat ve yetenek bu zaman ilişkisini etkiler. |
| E       | Kohlberg'in ahlak gelişimi kuramına  | Doğru değildir. Kohlberg ahlaki muhakeme basamaklarını açıklar.                                                                                                                                                         |

**Kaynak yaklaşımı:** 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki eğitim bilimleri kavramlarını senaryoyla ölçme, veri yorumlama ve güçlü çeldirici oluşturma yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru kökü ve seçenekler özgündür.

### 73. Soru - Doğru Cevap: B

Konu: Doğrudan öğretim modeli | Zorluk: Orta | Bilişsel düzey: Uygulama | Önerilen süre: 90 sn

#### Soru Kökü

Öğretmen önce hedef davranışı açıkça gösterir ve düşünme adımlarını sesli biçimde modeller. Ardından öğrenciler öğretmenin ipuçlarıyla alıştırma yapar; hata düzeltmeleri azaldıkça bağımsız uygulamaya geçilir.

Bu öğretim düzeni aşağıdakilerden hangisidir?

**Çözüm:** Doğrudan öğretimde açık hedef ve açıklama, öğretmen modellemesi, rehberli uygulama, anında düzeltme ve bağımsız uygulama aşamaları sistematik biçimde kullanılır.

**Kritik Tuzak:** Rehberli alıştırma birçok modelde bulunabilir; açık modelleme ve kademeli sorumluluk devri doğrudan öğretimin ayırt edici yapısıdır.

| Seçenek | İfade                 | Analiz                                                                                                                                                                              |
|---------|-----------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| A       | Buluş yoluyla öğretim | Doğru değildir. Buluş yolunda öğrenci örneklerden ilke veya kavrama ulaşır; öğretmen davranışı doğrudan modellemez.                                                                 |
| B       | Doğrudan öğretim      | Doğru seçenektir. Doğrudan öğretimde açık hedef ve açıklama, öğretmen modellemesi, rehberli uygulama, anında düzeltme ve bağımsız uygulama aşamaları sistematik biçimde kullanılır. |
| C       | Proje tabanlı öğrenme | Doğru değildir. Proje tabanlı öğrenme uzun süreli gerçek yaşam problemi ve ürün geliştirmeye dayanır.                                                                               |
| D       | İş birlikli öğrenme   | Doğru değildir. İş birlikli öğrenmede küçük gruplar, olumlu bağımlılık ve bireysel sorumluluk öne çıkar.                                                                            |
| E       | Programlı öğretim     | Doğru değildir. Programlı öğretim küçük adımlar, etkin cevap ve anında dönüt içerse de burada öğretmen modellemesi-rehberli-bağımsız uygulama dizisi doğrudan öğretimi gösterir.    |

**Kaynak yaklaşımı:** 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki eğitim bilimleri kavramlarını senaryoyla ölçme, veri yorumlama ve güçlü çeldirici oluşturma yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru kökü ve seçenekler özgündür.

**74. Soru - Doğru Cevap: A**

Konu: Yaratıcı drama | Zorluk: Kolay | Bilişsel düzey: Hatırlama | Önerilen süre: 62 sn

**Soru Kökü**

Öğrenciler bir tarihsel olaydaki farklı kişilerin rollerine girerek doğaçlama yapmış, olayın olası gelişmelerini canlandırmış ve etkinlik sonunda yaşadıkları duygu ve düşünceleri tartışmıştır.

Bu uygulamada kullanılan öğretim yöntemi aşağıdakilerden hangisidir?

**Çözüm:** Yaratıcı drama, bir yaşantı veya durumun rol alma, doğaçlama ve canlandırma yoluyla grup içinde işlenmesini; ardından değerlendirme ve paylaşım yapılmasını içerir.

**Kritik Tuzak:** Rol oynama yaratıcı dramanın bir tekniğidir; doğaçlama, grup yaşantısı ve değerlendirme basamakları daha kapsamlı olarak yaratıcı dramayı gösterir.

| Seçenek | İfade                      | Analiz                                                                                                                                                                                |
|---------|----------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| A       | Yaratıcı drama             | Doğru seçenektir. Yaratıcı drama, bir yaşantı veya durumun rol alma, doğaçlama ve canlandırma yoluyla grup içinde işlenmesini; ardından değerlendirme ve paylaşım yapılmasını içerir. |
| B       | Düz anlatım                | Doğru değildir. Düz anlatımda bilgi çoğunlukla öğretmenin sözlü sunumuyla aktarılır.                                                                                                  |
| C       | Gösterip yaptırma          | Doğru değildir. Gösterip yaptırma bir işlem veya becerinin örneklenip öğrencinin aynısını uygulamasına dayanır.                                                                       |
| D       | Panel                      | Doğru değildir. Panelde uzman veya hazırlıklı konuşmacılar bir konuyu dinleyici önünde tartışır.                                                                                      |
| E       | Bireysel programlı öğretim | Doğru değildir. Bireysel programlı öğretim küçük adımlı materyal ve bireysel ilerlemeye dayanır; rol ve doğaçlama içermez.                                                            |

**Kaynak yaklaşımı:** 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki eğitim bilimleri kavramlarını senaryoyla ölçme, veri yorumlama ve güçlü çeldirici oluşturma yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru kökü ve seçenekler özgündür.

## 75. Soru - Doğru Cevap: A

Konu: Beyin fırtınası tekniği | Zorluk: Kolay | Bilişsel düzey: Hatırlama | Önerilen süre: 54 sn

### Soru Kökü

Bir öğretmen problem çözme oturumunda öğrencilerden kısa sürede olabildiğince çok fikir üretmelerini istemiş; fikirler üretilirken eleştiri yapılmasını engellemiş, sıra dışı önerileri teşvik etmiş ve değerlendirmeyi oturum sonrasına bırakmıştır.

Bu teknik aşağıdakilerden hangisidir?

**Çözüm:** Beyin fırtınasının temel ilkeleri; çok sayıda fikir üretme, eleştiriye erteleme, özgür ve sıra dışı önerileri teşvik etme ve fikirleri geliştirmedir.

**Kritik Tuzak:** Eleştirinin ertelenmesi ve nicelik önceliği, beyin fırtınasının en ayırt edici kurallarıdır.

| Seçenek | İfade                | Analiz                                                                                                                                                                  |
|---------|----------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| A       | Beyin fırtınası      | Doğru seçenektir. Beyin fırtınasının temel ilkeleri; çok sayıda fikir üretme, eleştiriye erteleme, özgür ve sıra dışı önerileri teşvik etme ve fikirleri geliştirmedir. |
| B       | Altı şapkalı düşünme | Doğru değildir. Altı şapkalı düşünmede düşünme biçimleri renkli şapkalarla sistematik olarak ayrılır.                                                                   |
| C       | Akvaryum             | Doğru değildir. Akvaryum tekniğinde iç çember tartışırken dış çember gözlem yapar.                                                                                      |
| D       | İstasyon             | Doğru değildir. İstasyon tekniğinde gruplar farklı çalışma merkezlerinde sırayla ürün geliştirir.                                                                       |
| E       | Zıt panel            | Doğru değildir. Zıt panelde gruplar soru ve cevap rollerini değiştirerek etkileşim kurar.                                                                               |

**Kaynak yaklaşımı:** 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki eğitim bilimleri kavramlarını senaryoyla ölçme, veri yorumlama ve güçlü çeldirici oluşturma yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru kökü ve seçenekler özgündür.

## 76. Soru - Doğru Cevap: C

Konu: Program değerlendirme: Stake duyarlı değerlendirme | Zorluk: Zor | Bilişsel düzey: Analiz | Önerilen süre: 111 sn

### Soru Kökü

Bir değerlendirici, önceden belirlenmiş hedeflerle sınırlı kalmak yerine programdan etkilenen öğrenci, öğretmen ve velilerin kaygılarını dinlemiş; programın gerçek uygulamasını betimlemiş ve değerlendirme sorularını paydaşların önceliklerine göre yeniden düzenlemiştir.

Bu yaklaşım aşağıdaki program değerlendirme modellerinden hangisine en uygundur?

**Çözüm:** Duyarlı değerlendirme, sabit hedef ve testlerden çok programın gerçek etkinliklerine, paydaşların sorun ve kaygılarına, farklı bakış açılarına ve ayrıntılı betimlemeye odaklanır.

**Kritik Tuzak:** Hedeflerle sınırlı kalmama "hedefsiz değerlendirme"yi çağrıştıracaktır; paydaş kaygıları ve gerçek uygulamaya duyarlılık Stake modelinin belirleyici yönüdür.

| Seçenek | İfade                                         | Analiz                                                                                                                                                                                               |
|---------|-----------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| A       | Tyler'ın hedefe dayalı değerlendirme modeline | Doğru değildir. Tyler modeli önceden belirlenmiş hedeflere ulaşma derecesini merkeze alır; soruda hedeflerle sınırlı kalınmadığı vurgulanmıştır.                                                     |
| B       | CIPP modelinin yalnız ürün boyutuna           | Doğru değildir. CIPP kapsamlı bağlam-girdi-süreç-ürün değerlendirmesi yapar; yalnız paydaş kaygılarına duyarlı esnek odak bu seçeneği açıklamaz.                                                     |
| C       | Stake'in duyarlı değerlendirme modeline       | Doğru seçenektir. Duyarlı değerlendirme, sabit hedef ve testlerden çok programın gerçek etkinliklerine, paydaşların sorun ve kaygılarına, farklı bakış açılarına ve ayrıntılı betimlemeye odaklanır. |
| D       | Deneyisel değerlendirme yaklaşımına           | Doğru değildir. Deneyisel yaklaşım kontrol grubu ve nedensel etki ölçümüne odaklanır; burada paydaş betimlemeleri vardır.                                                                            |
| E       | Hedefsiz değerlendirmenin tam karşılığına     | Doğru değildir. Hedefsiz değerlendirme değerlendiricinin resmî hedefleri bilmeden gerçek etkileri incelemesidir; burada paydaş kaygılarına göre esnek odaklanma Stake modeline özgüdür.              |

**Kaynak yaklaşımı:** 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki eğitim bilimleri kavramlarını senaryoyla ölçme, veri yorumlama ve güçlü çeldirici oluşturma yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru kökü ve seçenekler özgündür.

## 77. Soru - Doğru Cevap: A

Konu: Güvenirlik: test-tekrar test yöntemi | Zorluk: Orta | Bilişsel düzey: Uygulama | Önerilen süre: 86 sn

### Soru Kökü

Aynı başarı testi, öğrenmede önemli değişiklik beklenmeyen bir öğrenci grubuna üç hafta arayla iki kez uygulanmış ve iki uygulamadan elde edilen puanlar arasındaki korelasyon hesaplanmıştır.

Bu işlemle öncelikle hangi güvenirlik özelliği incelenmektedir?

**Çözüm:** Test-tekrar test yönteminde aynı ölçme aracı aynı gruba farklı zamanlarda uygulanır. İki puan dizisi arasındaki yüksek ilişki, ölçümlerin zaman içindeki kararlılığını gösterir.

**Kritik Tuzak:** İki uygulama arasındaki korelasyon her zaman eşdeğer form değildir; aynı test farklı zamanda uygulanıyorsa test-tekrar testtir.

| Seçenek | İfade                             | Analiz                                                                                                                                                                                             |
|---------|-----------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| A       | Puanların zamana göre kararlılığı | Doğru seçenektir. Test-tekrar test yönteminde aynı ölçme aracı aynı gruba farklı zamanlarda uygulanır. İki puan dizisi arasındaki yüksek ilişki, ölçümlerin zaman içindeki kararlılığını gösterir. |
| B       | Puanlayıcılar arası tutarlılık    | Doğru değildir. Bu özellik aynı ürünün farklı puanlayıcılarca verilmiş puanları karşılaştırılarak incelenir.                                                                                       |
| C       | İç tutarlılık                     | Doğru değildir. İç tutarlılık maddelerin aynı yapıyı ne ölçüde birlikte ölçtüğüyle ilgilidir ve tek uygulamada KR-20 veya alfa gibi katsayılarla incelenebilir.                                    |
| D       | Kapsam geçerliği                  | Doğru değildir. Kapsam geçerliği maddelerin hedef davranış evrenini temsil etme derecesidir.                                                                                                       |
| E       | Yordama geçerliği                 | Doğru değildir. Yordama geçerliği test puanlarının gelecekteki bir ölçütü tahmin etme gücüdür.                                                                                                     |

**Kaynak yaklaşımı:** 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki eğitim bilimleri kavramlarını senaryoyla ölçme, veri yorumlama ve güçlü çeldirici oluşturma yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru kökü ve seçenekler özgündür.

## 78. Soru - Doğru Cevap: D

Konu: Madde analizi: güçlük ve ayırt edicilik | Zorluk: Zor | Bilişsel düzey: Analiz | Önerilen süre: 121 sn

### Soru Kökü

Bir çoktan seçmeli maddenin güçlük indeksi 0,86, ayırt edicilik indeksi 0,04 olarak hesaplanmıştır.

Bu maddeyle ilgili aşağıdaki yorumlardan hangisi doğrudur?

**Çözüm:** Güçlük indeksi doğru cevaplanma oranıdır; 0,86 maddenin kolay olduğunu gösterir. Ayırt edicilik indeksinin 0,04 gibi sıfıra yakın olması, üst ve alt grupları ayırma gücünün çok zayıf olduğunu gösterir.

**Kritik Tuzak:** “Güçlük indeksi yüksek” ifadesi maddenin zor olduğu anlamına gelmez; indeks doğru cevaplanma oranıdır.

| Seçenek | İfade                                                                                        | Analiz                                                                                                                                                                                                                      |
|---------|----------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| A       | Madde çok zordur ve ayırt ediciliği yüksektir.                                               | Doğru değildir. Yüksek güçlük indeksi test terminolojisinde yüksek doğru cevaplanma, yani kolaylık demektir; 0,04 ayırt edicilik yüksek değildir.                                                                           |
| B       | Madde orta güçlükte ve ayırt ediciliği çok yüksektir.                                        | Doğru değildir. 0,86 orta güçlük değildir; 0,04 de çok düşüktür.                                                                                                                                                            |
| C       | Madde çok kolaydır ve ayırt ediciliği yüksektir.                                             | Doğru değildir. Kolaylık yorumu doğru olsa da ayırt edicilik indeksi sıfıra yakındır.                                                                                                                                       |
| D       | Madde çok kolaydır ve başarılı öğrencilerle başarısı düşük öğrencileri ayırma gücü zayıftır. | Doğru seçenektir. Güçlük indeksi doğru cevaplanma oranıdır; 0,86 maddenin kolay olduğunu gösterir. Ayırt edicilik indeksinin 0,04 gibi sıfıra yakın olması, üst ve alt grupları ayırma gücünün çok zayıf olduğunu gösterir. |
| E       | Madde çok zordur ve ayırt ediciliği negatiftir.                                              | Doğru değildir. Güçlük yorumu yanlış, ayırt edicilik de negatif değil pozitif fakat çok küçüktür.                                                                                                                           |

**Kaynak yaklaşımı:** 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki eğitim bilimleri kavramlarını senaryoya ölçe, veri yorumlama ve güçlü çeldirici oluşturma yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru kökü ve seçenekler özgündür.

## 79. Soru - Doğru Cevap: B

Konu: Rehberlik hizmetleri: sevk (yönelme) | Zorluk: Orta | Bilişsel düzey: Uygulama | Önerilen süre: 94 sn

### Soru Kökü

Okul psikolojik danışmanı, öğrencinin ihtiyaçlarının okulda sunulan hizmetlerin sınırını aştığını belirlemiş; aileyi bilgilendirip öğrencinin uygun bir sağlık ve psikolojik destek kuruluşuna başvurmasını sağlamış, daha sonra süreci izlemiştir.

Bu uygulamada öncelikle hangi rehberlik hizmeti yerine getirilmiştir?

**Çözüm:** Sevk hizmeti, öğrencinin ihtiyacı okulun uzmanlık ve olanak sınırını aştığında uygun kurum veya uzmana yönlendirilmesidir. Sürecin izlenmesi hizmetin devamlılığını güçlendirir.

**Kritik Tuzak:** Her yönlendirme "yerleştirme" değildir; okulun hizmet sınırını aşan durumda dış uzman veya kuruma gönderme sevk hizmetidir.

| Seçenek | İfade                          | Analiz                                                                                                                                                                                             |
|---------|--------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| A       | Oryantasyon hizmeti            | Doğru değildir. Oryantasyon öğrencinin yeni okul, program ve çevreye uyumunu kolaylaştırır.                                                                                                        |
| B       | Sevk (yönelme) hizmeti         | Doğru seçenektir. Sevk hizmeti, öğrencinin ihtiyacı okulun uzmanlık ve olanak sınırını aştığında uygun kurum veya uzmana yönlendirilmesidir. Sürecin izlenmesi hizmetin devamlılığını güçlendirir. |
| C       | Bilgi toplama ve yayma hizmeti | Doğru değildir. Bu hizmet eğitim ve meslek seçeneklerine ilişkin bilgileri toplama ve öğrencilere ulaştırma ile ilgilidir.                                                                         |
| D       | Müşavirlik hizmeti             | Doğru değildir. Müşavirlikte uzman öğrenciyle çalışan öğretmen, yönetici veya veliye dolaylı yardım sunar; burada dış kuruma yönlendirme vardır.                                                   |
| E       | Yerleştirme hizmeti            | Doğru değildir. Yerleştirme öğrencinin uygun program, ders, iş veya etkinliğe yerleştirilmesidir; klinik/uzman desteğine yönelme sevkidir.                                                         |

**Kaynak yaklaşımı:** 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki eğitim bilimleri kavramlarını senaryoyla ölçme, veri yorumlama ve güçlü çeldirici oluşturma yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru kökü ve seçenekler özgündür.

## 80. Soru - Doğru Cevap: C

Konu: Örgütsel davranış: örgütsel sessizlik | Zorluk: Zor | Bilişsel düzey: Analiz | Önerilen süre: 106 sn

### Soru Kökü

Bir okulda öğretmenler yeni uygulamanın ciddi sorunlar doğurduğunu düşünmektedir. Ancak geçmişte eleştiri yapanların dışlandığını gördükleri için toplantılarda görüşlerini açıklamamakta, yalnız kendi aralarında konuşmaktadır.

Bu durum aşağıdaki kavramlardan hangisiyle açıklanır?

**Çözüm:** Örgütsel sessizlik, çalışanların örgütle ilgili önemli bilgi, görüş veya kaygılarını korku, yetersizlik düşüncesi ya da ilişkiyi koruma amacıyla bilinçli biçimde paylaşmamasıdır.

**Kritik Tuzak:** Çalışanların sessiz olması görüşlerinin olmadığı anlamına gelmez; bilerek paylaşmama ve bunun korkuya dayanması kavramın özüdür.

| Seçenek | İfade                | Analiz                                                                                                                                                                                               |
|---------|----------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| A       | Örgütsel vatandaşlık | Doğru değildir. Örgütsel vatandaşlık gönüllü ve örgüte yararlı rol ötesi davranışları ifade eder.                                                                                                    |
| B       | Örgütsel öğrenme     | Doğru değildir. Örgütsel öğrenme deneyim ve bilgidir. Ortak uygulama geliştirme sürecidir; burada bilgi paylaşımı engellenmektedir.                                                                  |
| C       | Örgütsel sessizlik   | Doğru seçenektir. Örgütsel sessizlik, çalışanların örgütle ilgili önemli bilgi, görüş veya kaygılarını korku, yetersizlik düşüncesi ya da ilişkiyi koruma amacıyla bilinçli biçimde paylaşmamasıdır. |
| D       | Duygusal bağlılık    | Doğru değildir. Duygusal bağlılık örgütle özdeşleşme ve örgütte kalmayı istemektir.                                                                                                                  |
| E       | Sinerji              | Doğru değildir. Sinerji ortak çalışmanın bireysel katkıların toplamından daha yüksek sonuç üretmesidir; senaryoda ortak bilgi paylaşımı baskılanmaktadır.                                            |

**Kaynak yaklaşımı:** 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki eğitim bilimleri kavramlarını senaryoyla ölçme, veri yorumlama ve güçlü çeldirici oluşturma yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru kökü ve seçenekler özgündür.